

fiacără

Cent
a a
Harta-Deva

Proletari din toate țările,
uniți-vă!

17

Anul XV nr. 17 (569)
23 aprilie 1966

VIZITA PREȘEDINTELUI TITO ÎN ȚARA NOASTRĂ

FLACARA. Redacția : București, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. **ABONAMENTE** la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. **TARIF DE ABONAMENTE :** 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. **TIPARUL** executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”.

angajamente împlinite

Tot mai multe colective de muncă din întreprinderile industriale ale țării anunță cu mândrie îndeplinirea și depășirea angajamentelor luate în cinstea aniversării a 45 de ani de la crearea Partidului Comunist Român.

● Muncitorii, inginerii și tehnicienii Șantierului naval din Galați au terminat, înaintea datei fixată, execuția corpului metalic al primului vas mineralier de 10 200-12 500 tdw.

● Colectivul stației de cale ferată Simeria a realizat, prin reducerea timpului de staționare a garniturilor de tren, o economie de 100 000 vagoane-ore.

● Constructorii de drumuri forestiere din regiunea Argeș și-au îndeplinit și ei angajamentele luate în cinstea zilei de 8 mai. În prezent, rețeaua acestor drumuri a ajuns la o lungime totală de 900 km.

● Și minerii de la Lonea întâmpină cu noi succese sărbătorirea aniversării partidului. Lucrând la modernizarea minei existente, care va avea o capacitate anuală de 1 150 000 tone cărbune, ei au săpat galerii însumând în prezent peste 8 km lungime, ceea ce înseamnă că angajamentele luate au fost îndeplinite înainte de termen.

soiuri noi de porumb

Cea mai importantă lucrare din campania agricolă de primăvară — semănatul porumbului — se află în toi. Ne-am

adresat tovarășului inginer **Martin Caralvanschi** din Direcția generală a producției de cereale și plante tehnice

a Consiliului Superior al Agriculturii și l-am rugat să informeze pe scurt cititorii noștri asupra desfășurării acestei lucrări.

— În ce condiții se efectuează semănatul porumbului ?

— Deși pentru însămînțările din epoca întâi primăvara a fost pe alocuri capricioasă — zile de căldură, urmate de ploaie intermitente — în general avem un timp favorabil pentru semănatul porumbului. În regiunile sudice ale țării — București, Galați, Dobrogea, Ploiești și Oltenia — unde desprimăvara a fost mai timpurie și solul a avut temperatura necesară, semănatul porumbului s-a făcut mai devreme. Ca atare, în multe unități agricole din regiunile amintite această lucrare de seamă e terminată la ora actuală. Datorită umidității care se găsește în sol, lucrările se execută mai bine, mai ușor și mai rapid ; pe de altă parte, semințele raionate pe toate zonele naturale au fost puse la timp la dispoziția unităților agricole ; de asemenea,

gradul de mecanizare în această primăvară a sporit față de anii trecuți.

— Ce suprafață va fi sâmbînțită cu porumb și soiuri noi vor fi extinse această primăvară ?

— Suprafața e mare : ci 3,5 milioane hectare. Ea po fi însămînțată în termen sc datorită condițiilor pe care le-am amintit. În ce prive soierile noi care vor fi extinse, amintesc hibridii tim rii și extratimpurii H. D. H.D. 98, H.D. 99 și H.D. 100.

— Câte zile de lucru s necesare pentru efectuarea mănăntului porumbului în treaga țară ?

— Nu-aș putea să fac o precizare exactă. S-ar putea și unele zile neprielnice. lucru e cert : la condițiile care le avem, întreaga suprafață a țării destinată cult porumbului, poate fi însămînțată în 14 zile. După cum deși, marile campanii a cole se scurtează tot mult. Mecanizarea își sp cuvîntul.

AI. DUMBRĂVEA

1) Luni 18 aprilie, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, tovarășul Iosip Broz Tito, împreună cu soția, au sosit în București pentru a face o vizită oficială în țara noastră la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România. Mii de locuitori ai capitalei care le-au ieșit în întâmpinare au făcut națiilor oaspeți o caldă și prietenească primire.

2) În timpul convorbirilor oficiale, care s-au desfășurat la Palatul Republicii Socialiste România.

3) În vizită la Fabrica de mașini-unelte și agregate din București.

4) Vizitând Combinatul chimic din Borzești.

din frumusețile patriei

Turistul îndrăgostit de frumusețile naturii întâlnește în giunea Argeș, alături de „mitlopa Carpaților” (capra neagră) și de țig — Linx-linx, teva monumente ale naturii care nu pot fi întâlnite în nici altă parte a țării sau chiar lumii. Printre acestea se găsește *Romanichthys valsanicola* — un pește care trăiește doar în râurile Vilsan, Doamnei și Argeș. Cine urcă în masivul Măgura întâlnește *Rosa coziae*, trandafir care nu poate fi găsit în nici o altă parte. El tinde către soare elegante ori roz-gălbui și e păcat ca umetul să se atingă de această podoabă rarisimă. Viștoarii întâlnesc în regiunea

Argeș — e drept, destul de rar — o pasăre de mărimea unei găini mijlocii, de culoare neagră verzuie. Este *Corvux corax*, un corb pe care unii dintre vânători — socotindu-l greșit pasăre răpitoare — îl împușcă. Același lucru se petrece cu *Gyps fulvus* — vulturul pleșuv — care nu se bucură de ocrotirea cuvenită. Afirmații mai noi susțin că în versantul sudic al Făgărașului și-ar fi dovedit prezența și *Gypaetus barbatus*, adică vulturul bărbos care, după cum se știe, se găsește extrem de rar.

C. GHIȚĂ

i. a. r.-818 la lucru

Aviația utilitară aduce o contribuție din ce în ce mai eficientă la buna desfășurare a lucrărilor pe ogoare. În acest an suprafața de teren ce a fi tratată cu îngrășăminte chimice și cu insectofunghicide împărțiate din avion va

fi cu 100 000 hectare mai mare decât în anul trecut. Aproape 4 000 ore de zbor au și fost efectuate, cantitatea de substanțe chimice distribuite pe sol atingând 25 000 tone. Cea mai mare parte a suprafețelor de teren deasupra cărora

zboară în această primăvară avioanele utilitare se află în regiunile București, Oltenia, Banat, Ploiești, Galați și Dobrogea. Date fiind cerințele sporite cărora trebuie să le facă față, aviația utilitară își sporește capacitatea de transport. Recent a și fost recepționat la Aerobaza centrală Otopeni un nou lot de aparate de zbor, urmând ca pînă la

sfîrșitul anului să mai fie aduse încă 10 avioane de fabricație românească — I.A.R.-818. După încheierea campaniei agricole de primăvară, echipajele aerobazelor utilitare vor zbura deasupra pădurilor pentru a sprijini acțiunile de combatere a dăunătorilor.

Radu NICOARĂ

ocrotit de lege...

Prințul pădurilor noastre, cerbul carpatin — ale cărui trofee maiestuoase au stîrnit de mult interesul vânătorilor și al colecționarilor — este considerat la noi un animal rar, ocrotit de lege.

De curind, în zonele ocoalelor silvice ale Botșei și Vișeuului de Sus (regiunea Maramureș), pe o suprafață de circa 100 000 hectare, a fost amenajat un complex de vânătoare și ocrotire. Alături de alte rarități (printre care amintim caprele negre și coșoșii de mesteacăn), sînt găzduite aici câteva sute de exemplare de cerbi. În raza acestui complex — străbătut de circa 250 km de potecă — și care

constituie una dintre cele mai mari rezervații naturale de acest gen din țară, au fost amplasate cîteva case pentru vânători și peste 25 de cabane. Prezența cerbului carpatin e semnalată de cîteva ani și în codrii Munților Apuseni (regiune de unde acesta dispăruse încă din timpul primului război mondial). După ce au realizat colonizarea lui în răsăritul masivului amintit (zona Valea Ierii) ocoalele silvice respective au inițiat prăsierea cerbilor și în vest, asigurîndu-se în prealabil toate măsurile de distrugere a rășilor și a lupilor de regiune.

Paul TOMESCU

un tezaur dacic

Printre obiectele de interes istoric deosebit pe care le posedă Muzeul regional Argeș se află și un tezaur dacic de argint descoperit de un tractorist în comuna Bălănești. Tezaurul este format din două fibule triangulare cu reprezentări antropomorfe împodobite cu motive ornamentale și figurine de inspirație zoologică, trei inele spiralice și o verigă. Tezaurul este depus într-un vas ceramic dacic. Obiectele acestea de podoabă, cit și vasul în care se găsea, au fost lucrate în secolul I î.e.n. și specialiștii au stabilit că ele au fost executate de un maestru argintar dac.

Aceste obiecte de podoabă reprezintă elemente caracteristice ale culturii Daciei, în care chiar atunci cînd există influențe străine, domină specificul local.

Un tezaur asemănător a fost descoperit și în comuna Rociciu, raionul Costești.

Piesele acestea pot fi văzute la Muzeul regional Argeș, care-și va redeschide porțile în curînd.

G. C.

carte

● Emma și Mihai Beniuc au transpus cu finețe în limba noastră una dintre operele importante ale lui François Mauriac, anume **Thérèse Desqueyroux**. Cartea este însoțită de o serie de note ale traducătorilor, care au făcut, prin adaptarea ei în românește un bun serviciu cititorului.

● Binevenită reeditarea volumului **Bucuria vieții** (viața marelui pictor Van Gogh) al lui Irving Stone (traducere de Liana Dobrescu și Geo Dumitrescu, cu o prefață a Editurii pentru literatură universală).

● Semnalăm apariția la „Meridiane” a unui bun Rembrandt datorat pătrunzătorului critic de artă Eugen Schileru. Cele 37 ilustrații alb-negru, împreună cu cele 18 colorate, dau o imagine concludentă a opereii marelui pictor.

● O carte din domeniul științifico-fantasticului este cea a lui Victor Kernbach intitulată **Umbră timpului** (roman, Editura tineretului).

● În colecția „Cele mai frumoase poezii” a Editurii tineretului semnalăm apariția unui volum de **Versuri** ale poetului iugoslav contemporan Vasko Popa. Versiunea românească aparține lui Nichita Stănescu.

● Tot la Editura tineretului, Paul Schuster publică **nuvela Văpala de februarie**, iar Augustin Buzura volumul de schițe și povestiri intitulat **De ce zboară vulturul**.

● O nouă versiune românească din Erich-Maria Remarque. E vorba de cartea **Soroc de viață și soroc de moarte** apărută, în traducere semnală de Eman. Cerbu, la Editura pentru literatură universală.

● Celebra **Vulpile în vie** de Lion Feuchtwanger a apărut (în traducerea semnată de P. și L. Năvodaru, cu o prefață de H. Zalis) în colecția „Biblioteca pentru toți” a Editurii pentru literatură cea ce-i asigură câștigul și circulație mult mai largă.

● Unul dintre cei mai fecunzi scriitori francezi al secolului, medicul Georges Duhamel, s-a stins din viață la vârsta de 82 de ani. Poet, dramaturg, romancier, el lasă posterității un vast patrimoniu literar. În 1918 i se decernează Premiul Goncourt pentru cartea **Civilizație**. În 1920 publică romanul **Sposedanie la miezul nopții** în care, pentru prima oară apare Salavin, personaj care va deveni eroul unui întreg ciclu. Academia franceză — al cărei membru a fost din 1935 — îi decernează în 1930 marea sa premiu pentru întreaga operă. Distins publicist, el va conduce citiva vreme cunoscuta revistă „Mercure de France”. Opera lui Georges Duhamel, plină de umanism și supune persecuțiilor din partea nazistilor: cărțile lui sunt interzise sau arse.

cinema

● **Viscolul** — „cine-elegie” după schița cu același nume de Pușkin. Realizatorul ei, regizorul sovietic Vladimir Basov (**Primele bucurii, Bătălie în marș**) a păstrat toată (Continuare în pag. 9)

discreția sentimentelor, marea discreție a romanticilor ruși, nu însă și ușoarele nuanțe ironice ale scrierii pușkiniene. Filmul curge uneori greoi, cu oprii insistente asupra unor amănunte lipsite de semnificații (în afara nesfârșitelor întinderi de zăpadă excelent filmate). În rolul principal — debutanta Valentina Titova, o prezență delicată și expresivă.

● **Mule plînge, Peter!** Pe drumurile războiului, doi bărbați descoperă dimensiuni neștiute ale eroismului; în cazul de față, eroism înseamnă a ocroti viața unor copii. Regizor: cineastul iugoslav France Stiglic (**Al nouălea cerc**). Interpreți: Ljilje Rozman, Bert Sotlar, Magda Potokar.

● **Parcarea interzisă**, interesantă fantezie cinematografică cu un insolit comic de situații și cu personaje care nu scot vorbe, ci niște sunete ciudate, muzicale uneori. Filmul a fost realizat în studiourile suedeze (Rune Moberg — scenariu, Robert Brandt — regie, Karl-Gustaf Lindstedt — interpretul principal).

● Cu două săptămîni în urmă întimpinam cu bucurie reluarea pe ecranele noastre a unor valoroase opere cinematografice. De data aceasta ne întrebăm pentru ce reapar — a nu știu cîta oară — producții submedice, precum **Femeia necunoscută**, **Muncile lui Hercule**?

● Pentru că a venit vorba de reluări: sistem de acord ca la acest capitol să se integreze și filmul documentar de scurt-metraj. Dar cu o condiție: să fie de calitate. Colorata colecție de cărți postale ce se cheamă **Acolo unde Carpații întîlnesc Dunărea** (pe care am văzut-o anul trecut) nu merită, după părerea noastră, să revină în centrul atenției. Cineaștii de la studioul „Al Sahia” au destule producții proaspete, cu merite autentice, pe care abia așteptăm să le vedem.

● În localitatea americană Santa-Monica s-au împărțit premiile Oscar ale anului 1965. Premiul de interpretare masculină a fost dobîndit de actorul Lee Marvin (pentru rolul deținut în filmul **Cat ballou**), iar cel de interpretare feminină de Julie Christie (pentru filmul **Darling**). Premiul pentru cea mai bună regie a revenit cineaștului american Robert Wise, realizatorul filmului **Sunetul muzicii**, iar premiul pentru cel mai bun film străin l-au cîștigat regizorii cehi Elmar Klos și Jan Kadar cu **Magazinul de pe strada principală**.

Julie Christie

disc

● „Sase doine și cincece românești” de Tiberiu Brediceanu, o nouă apariție în cunoscuta colecție a Electrecordului: „Discoteca pentru toți”. Prelud și îmbogățind tradiția artei corale românești de inspirație folclorică, Tiberiu Brediceanu a realizat cu ajutorul unei scriituri originale o mică bijuterie muzicală. Cvartetul vocal al Filarmonicii de stat „George Enescu” alcătuit din Emilia Petrescu-Cironeanu (soprana), Martha Kessler (mezzo-soprana), Aurel Alexandrescu (tenor) și Alexandru Voinescu (bas), acompaniat la pian de Nicolae Rădulescu, și-a dat concursul pentru înregistrarea acestui disc excelent imprimat (ECC-645).

● Alt număr al „Discotelei pentru toți”: „Nevestele vesele din Windsor” (uvertura) de Otto Nicolai și „Ruslan și Ludmila” (uvertura) de Mihail Glinka. De fapt două celebre uverturi de operă interpretate de Orchestra de studio a Radioteleviziunii, dirijată de Ludovic Bacși și, respectiv, Orchestra simfonică de stat a U.R.S.S., condusă de reputatul șef de orchestră Konstantin Ivanov (ECC-646).

● Să fim optimiști! „Discoteca pentru toți” apare cu frecvență constantă. De astă dată două lucrări caracteristice ale impresionismului, prin cel mai impresionist dintre compozitorii francezi: Claude Debussy — „Preludiul la după-amiaza unui faun” în interpretarea Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, conduse de Emanuel Elenescu, și „Clarin de lună” (din suita „bergamescă” pentru pian) cîntată cu multă subtilitate și delicatețe de Gheorghe Halmos (ECC-648).

muzică

● Surpriza anunțată de săptămîna trecută se află la rubrica Filarmonicii „George Enescu”. În concertele de sîmbătă și duminică, marelui violonist sovietic David Oistrach va apărea într-o calitate nouă: aceea de dirijor. În ultimii ani Oistrach a abordat această altă fațetă a profesiunii de interpret; dacă dirijorul ne va dărui aceeași imensă bucurie artistică, e greu de știut. Deci să-l ascultăm într-un program clasic — Schubert, Bruch, Brahms; solist va fi Ion Voicu care, la Moscova, a fost un timp elevul marelui violonist sovietic.

● Cîțiva artiști de peste hotare fac turnee muzicale în țară: pianista **Marletta Wolk** și violonista **Monica Zonkar**, din R. D. Germană, concertează cu orchestrele filarmonice din Timișoara și Sibiu. Dirijorul italian **Napoleone Annorazzi** conduce la Teatrul muzical din Galați opera „Lucia di Lammermoor” de Donizetti și la Teatrul muzical din Brașov, „Trubadurul” de Verdi. Pianistul **Raffi Petrosian** din Franța va fi ascultat la Cluj în concertele Filarmonicii.

● Concertul lunar al Orchestrei de studio a Radioteleviziunii va fi dirijat de Ludovic Bacși. În program Vivaldi (Concerto grosso — soliști **George Niculescu, Mihai Brătășanu**), Händel (Concert de orgă — solist **Horst Gehann**), o primă audiere bucureșteană de Anatol Vieru („Jocuri” pentru pian și orchestră, solist **Alexandru Hrisanide**) și Mozart (serenada „Haffner”) (Studioul de concert al Radioteleviziunii — 27.IV).

● O seară de cvartet de operă în 27.IV, la sala Mică a Palatului: **George Nicolescu, Dorel Tluciu, Alexandru Todicescu** și

Ștefan Metz. În program: Haydn, Beethoven și o compoziție de Ionel Perlea, eminentul dirijor român de faimă mondială.

plastică

● Galeriile din bd. Magheru. Ion Minoiu, ceramică. De data aceasta ceramica pătrunde adînc în cotidian, oferindu-și serviciile decorative; blînd devine atît de dezvoltat ornic cu arătătoare de cuțit și furculiță, încît eziți să decizi dacă-i o glumă de ceramică sau un obiect grațios care actualizează o medievală ingeniozitate artizanală. În tot cazul această expoziție are o abundență și o diversitate de bazar, fără convenita sfîciciune a expozițiilor care sînt presupuși a alege rezultatele maxime dintr-o perioadă de creație. Splendide efecte de materie obținute din greu în laborator și cuptor se amestecă în sală cu lucrări expediate, cum sînt micile plăci de faianță; sugestii de decor cu gust popular se alătură unor piese fără identitate decorativă precisă. Rămîne privitorului să aleagă...

teatru

● 104 pagini de dragoste. Piesă simplă, lapidară (pe alocuri, schematică), desfășurînd cu tehnica unui reportaj cinematografic (acțiunea e prea des „gîtuată”) probleme de viață, muncă și dragoste ale tineretului. Drama neîmplinirii unei iubiri datorită unui accident tragic are deseori momente plăcute de efuziune tinerească și un „melo” țesut cu meșteșug de dramaturgul sovietic Eduard Radzinski. Sandu Eliad, revenit în sectorul teatrului de proză, a compus un spectacol unitar, armonios, cu o discreție remarcabilă a exprimării sentimentelor scenice. Un anume ritm mai trepidant ar fi adus o contribuție și mai activă spectacolului. Fără pregnanțe personalități actoricești, reprezentanția cuprinde printre alții pe: Aurora Eliad și Victor Radovici (cei doi eroi principali), Grigore Pogonat, Alexandrina Halic, Mișu Andreescu. Decorul lui Vl. Popov, în unele tablouri excelent, expresiv, în altele șters, banal (Teatrul „Ion Creangă”).

Adriana Popovici

● O femeie cu bani de Shaw aduce... încasări și Teatrului de stat din Oradea. Regia: Szombati Gille Otto, scenografia — Eliza Soziedade. Interpreți: Vitalyos Ildiko, Dalnoki Andras, Cseke Andras, Gall Erno, Oss Eniko, Ion Pater.

● Festivalul studențesc de artă, o tradițională confruntare a elementelor talentate din facultăți și institute. Acum studenții au depășit faza locală, urmînd să se întîlnească — cele mai bune echipe — într-o adevărată finală, care va avea loc în cursul lunii aprilie la Cluj. Pentru varietatea lui, cităm din repertoriul studenților bucureșteni: **Simple coincidențe** de Paul Everac (I.S.E.), **Nu sînt turnul Eiffel de Ecaterina Oproiu** (Institutul de arhitectură), **Cerul nu există** de Al. Mirodan (Institutul politehnic), **Moartea unui artist** de H. Lovinescu (Casa de cultură a studenților), **Iupiter se amuză** de Cronin (Institutul medico-farmaceutic), **Îndrăgostii de la masa zece** de O. Dragun (Institutul agronomic), **Cartofii prăjiți cu toate...** de A. Vesker (Universitatea). Prilej de reflectare și pentru unele teatre profesionale.

● **Vară și ium de Tennessee Williams**, bun spectacol al celor care mai au încă puțin pînă ce vor

deveni slujitori profesioniști ai scenei: studenții anului IV al Institutului de teatru „I. L. Caragiale”. Cu totul remarcabilă este în acest spectacol Adriana Popovici, interpreta Anei — cu o nebanuită gamă de sentimente și expresii scenice vibrante — creionînd personalitatea unui nou actor tînr pe care-l semnalăm cu satisfacție. Remarcabili și: Heana Dunăreanu, Virgil Bojescu, Constantin Cojocaru, Lina Papadopolou, Luminița Iacobescu, Daniela Anencov. Meritorie, deci munca profesorului regizor: actorul George Carabin. Ca de obicei remarcabil și decorul lui Mircea Ribinschi — pe care l-am dorit la lucru și pe o altă scenă.

● **Tigrisorul Petre**, excelent dar primăvaric al Teatrului Tîndărică pentru cei mai mici din micii spectatori. Ștefan Lenkisch a creat un spectacol viu, grațios și hazliu — de un mare farmec poetic, incîntător și pentru adulți. Ștefan Hablinski a creat un decor fantezist, plin de „poante” scenice, în care se mișcă — plastic — păpușile Ellei Conovici. „Tigrisorul Petre” e o compoziție ce pune încă o dată în lumină talentul și personalitatea Dorinei Tănăscu. Dîntre voci amintim pe: Mircea Șteplici, Jorj Voicu, Cosma Brașoveanu și, mai ales, Justin Grad

televiziune

Ladislau Konya

Duminică 24 aprilie. „Studioul A” își schimbă din nou ora de începere (15.00) ● **Ladislau Konya**, Ludovic Spiess, Constantin Gabor, Ion Stoian, George Bănică, Maria Mitrache, Cristina Dai Victor Vlase, Cornel Patrichi și într-o emisiune intitulată „Serenadă... cu bucluc”. Sperăm că titlul nu este și o... anticipație. (20.30) ● „O față modestă” filmul muzical căruia îi e girul o apreciată acțiune și cîntăreață de muzică ușoară — **Caterina Valente** (21.05).

Marți 26 aprilie. Varietăți și peliculă (20.20) ● La „Telecronică economică” vom fi martorii unui dialog între cetăție oțelului românesc: **Hunedoara și Reșița** ● Obiectul discuției: calitatea (20.4) ● Un film din producția studiourilor poloneze, „Banda” (21.05)

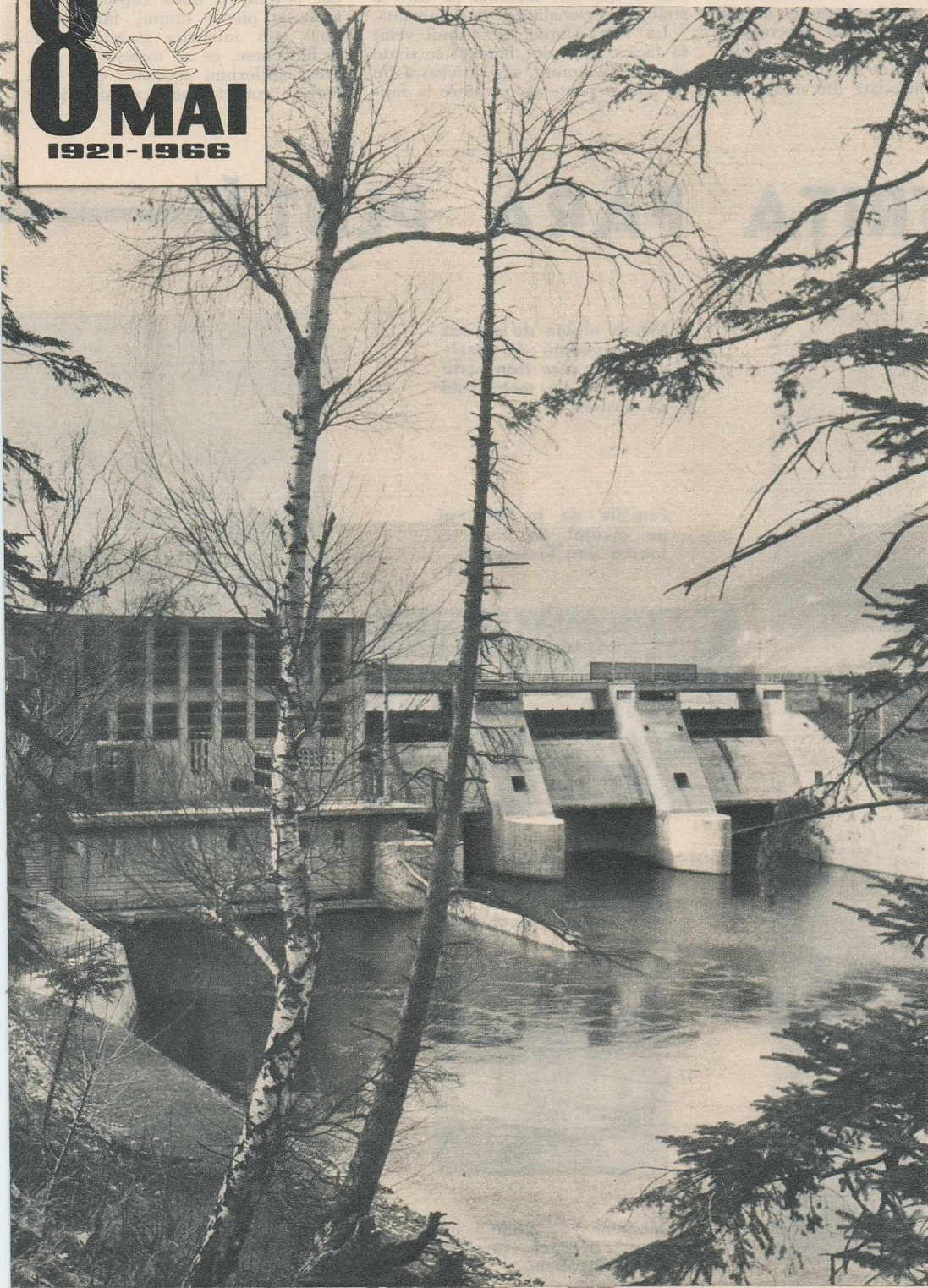
Miercuri 27 aprilie. „Teatrul românesc”. Este anunțat un ciclu dedicat istoriei scenei românești. În prima emisiune „Vechi manifestări spectaculare și producții teatrale folclorice” (20.00) ● Vom mai asculta și „Mic concert de muzică ușoară” (22.00).

Joi 28 aprilie. Debutul unei emisiuni seriale — „Orașele muzicii” — avînd ca temă evocarea unor locuri celebre pentru defirirea culturii muzicale europene. În prima emisiune: Viena (20.4) ● La „Atlas folcloric”: **Ța Crîșurilor** (21.15) ● Sub titlul binecunoscut „Comici vestiți ecranului”, îi vom vedea de data aceasta pe excelenții actori zilelor noastre: **Jaques Tardivel**, **Norman Wisdom** (22.00)

Vineri 29 aprilie. „Teleglobul” a devenit subit discret sau n hotărît, poate. Oricum, păstrează tăcere asupra itinerarului (21.15) ● 45 de minute de operetă românească (21.45).

Sîmbătă 30 aprilie. Solista italiană de muzică ușoară **Franca Siciliano** — invitată la studiourile TV (21.00) ● Teatru în studio (transferat de miercuri) piesa lui Al. Mirodan „Șel sectorului suferă” (21.35) ● Cînt pentru dv.: **Pompilia Stoia Anca Agemolu, Luminița Dobrescu, Dan Spătaru, Octavian Cadia, septetul „Tineri”** (22.30) ● După programul acestei săptămîni s-ar părea că TV a intrat într-un fel de vacanță...

PE DRUMURILE DE APĂ ALE ȚĂRII

Hidrocentrala Pingărați, prima treaptă a sistemului hidroenergetic denumit „Bistrița-aval”.

PE BISTRITA fără plută

de Nicolae RĂDULESCU

Ca să încrusteze în relieful frământat al Carpaților estici o nestemată ca Lacul Roșu, planeta Pământ a avut nevoie de un cutremur și de sacrificiul unui munte întreg. A fost atunci o clipă de spaimă în întunecatele păduri de pe Bicz și-n puținele sălașe omenesti ce se vor fi aflat în epicentrul aceluia dezechilibrului tectonic. O clipă în care munții s-au mișcat din loc căutându-și noi puncte de sprijin, în care brazii fulgerați de pietrele prăvălite și-au răsturnat catargele în puhoaietele pîrului, în care oamenii și-au amintit de alte clintiri de muniți evocate de străvechile lor legende. La Poiana Teiului, în mijlocul Bistriței, un diavol speriat de cîntatul cocoșilor scăpase din zbor, într-o dimineață de demult, stîncă aceea ciudată care aține calea apelor și a plutelor. Uriașul Sfarmă-Piatră rupsese, cîndva, o bucată de granit din Ceahlău și-o sfărîmase în palme, risipind-o, bucată cu bucată, la Toance, în Cheile Dornei. Numai Torasca scăpase nevătămat. Pînă s-au statornicit definitiv hotarele împărăției lacului cel nou, cuprinzînd 12,6 hectare, și pînă s-au carbonizat cu totul brazii acoperiți de ape, adică într-o sută și mai bine de ani, muntele acesta tîguiat a sfidat cu trufie toate încercările naturii de a-l împrîștia și risipi. Cînd i-a venit rîndul să-și plece capul, vînturile, ploile și cutremurele îl lăsaseră în pace, dezarmate. Dar în apropiere se ridicase fabrica de ciment de la Bicz care avea nevoie de calcar, iar în valea Bistriței începuse să crească din stîncă o culme cum nu se mai văzuse prin partea locului. La geneza acesteia se cerea mult ciment. Trebuia să fie sacrificat, deci, Torasca. Într-un amurg, înțărucit cu inscripții preventivoare („Trecerea interzisă. Explozie!”) și defrișat de rari arbori cărora le-a îngăduit să prindă rădăcini pe umerii lui, muntele a asistat uimit (dar mai erau de față mineri, fotoreporteri, reporteri și operatori de cinema) la propria sa năruire. Uriașă căciulă minerală săltată de pe creștetul său a fost mutată apoi, grăunte cu grăunte, în corpul barajului de la Bicz. La 1 iulie 1960 (orele 19,20) un frate al Lacului Roșu mai tînăr cu 123 de ani, dar cu mult mai mare, a prins să crească în albia Bistriței. Se încheiase cea mai spectaculoasă „transplantare” de munți din cîte vor fi avut loc în acest ținut. Luase sfîrșit și o eră în istoria străveche a riului.

La ora cînd se tipăresc aceste rînduri la baraj s-a așternut liniștea.

★

Dar calmul locurilor e numai o aparență. Neliniștile milenare care au zburciat acest riu plin de cu-

(Continuare în pag. 6)

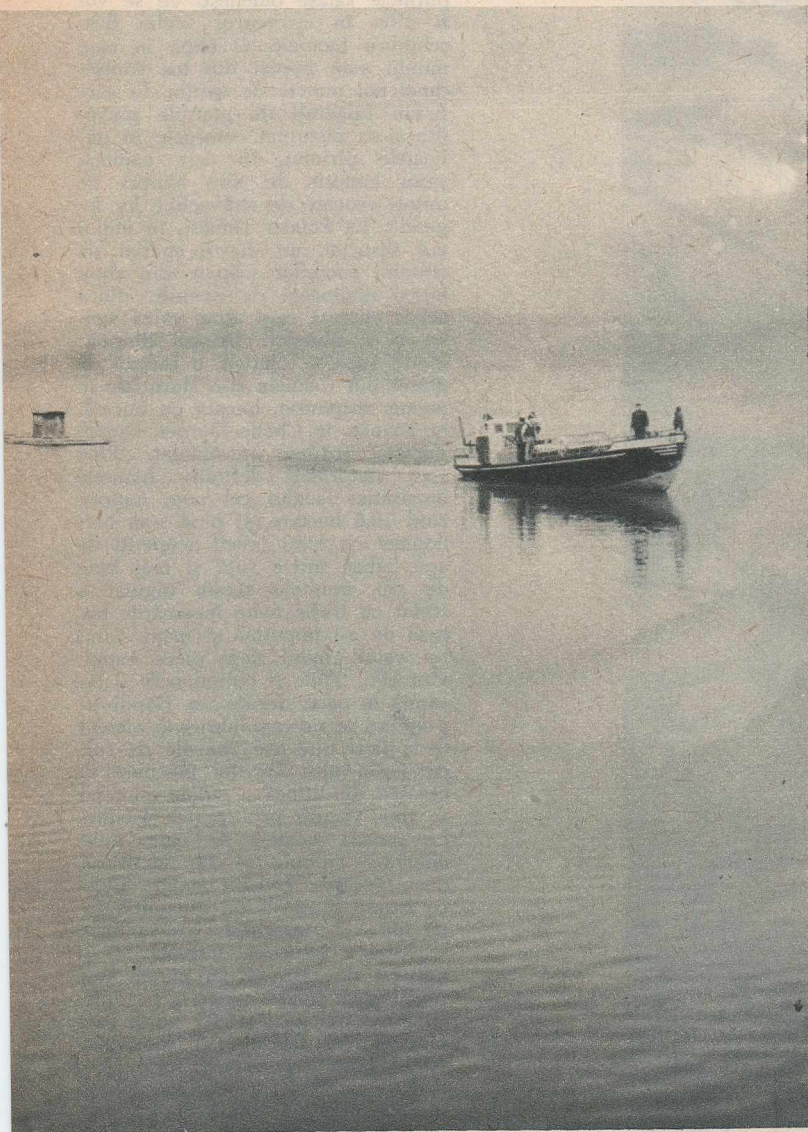
tezanță continuă să-i frământa apele. Până la stîncă Diavolului, de la Poiana Teiului, Bistrița e aceeași ca-ntotdeauna, apoi se pierde în marea alpină. La baraj redevine șuvoi, însă involburările ei subterane rămîn inaccesibile ochiului omnesc. Aici riul străpunge un munte, mai departe pune în mișcare turbinele de la Stejaru, umple alte opt lacuri de acumulare create de tot atîtea baraje, trece prin agregatele a încă douăsprezece hidrocentrale și, în sfîrșit, poposește în largă vale a Siretului, la Bacău, unde viața lui ia sfîrșit. Între timp a străbătut o jumătate de traseu complet înnoit,

a purtat cu sine plute, a oglindit Ceahlăul și a făcut să răsune de freamăt îngustele chei ale Dornei, pretutindeni clocotind, izbîndu-se de maluri și spumegînd. Bistrița n-a pierdut nici o fărîmă din temuta ei forță, acea forță cu care în primăverile din vremea bunicilor își lua în stăpînire domeniul de 61 000 de hectare inundabile. Mai mult, a căpătat puteri noi pe care hidrocentralele le transformă în electricitate. Liniile de înaltă tensiune întinse spre depărtări sorb din generatoare energii impresionante, în schimb apele zăgăzuite de diguri și baraje nu mai ies niciodată din matca lor.

În grandiosul plan de electrificare a țării, de folosire superioară a resurselor ei energetice — plan elaborat de cel de-al IX-lea Congres al partidului — Bistrița aduce un aport de aproape 450 megawați. Semnale luminoase și aparate sensibile de măsură stau de veghe fără conținere la actul îmblinzirii sale forțate. Și orice răzvrătire este imposibilă. Astfel domolit, riul continuă să imprime locurilor pe care le străbate personalitatea sa dominantă. La Vatra-Dornei cetățeanul venit să facă o cură de „borcut” se simte chemat, în amurg, să-l privească de pe pod și poate să mediteze la fap-

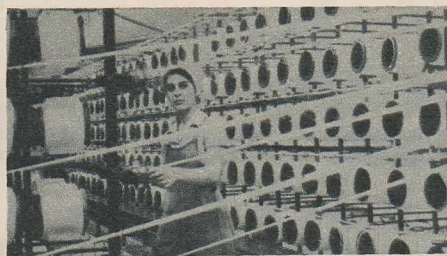
tul că apa miraculoasă bătută la amiază ar putea avea legături secrete cu cea în care-și răsfrînge chipul. Cine ar stărui să caute altundeva un flăcău aidoma, la vorbă și la port, celui cu care autorul acestor rînduri a avut o discuție despre Creangă (foarte aproape de piatra despre care se spune că ar fi aceea cu care marele povestitor a stricat, în copilăria lui zvăpăiată, o casă de om nevoiaș și două capre rioase), acela ar pierde timpul fără folos. Pînă și-n intonația graiului dulce, moldovenesc, ce se rostește pe aici, există inflexiuni specifice care dau vorbirii curente farmecul amintirilor

PE BISTRIȚA FĂRĂ PLUTĂ

Marea alpină de la Bicaz este brăzdată de vasele unei flote care transportă zilnic mii de metri cubi de bușteni.

Femeile de la Săvinești au învățat de mult să toarcă lina lactamei.

Lacul de acumulare de la Bicaz începe de la Poiana Teiului, sub privirea severă a Ceahlăului.

Moment de odihnă într-un parchet forestier de la Iacobeni.

Piatra-Neamț, orașul biuterie de la poalele Pietricăii. Alături de vechi cîitorii voievodale, rămase mărturie pentru gloria unor epoci trecute, se ridică noi cartiere care dau personalitate și farmec vechiului fîrg.

marelui povestitor din Humulești. Apoi memoria locurilor, închizând ca între scoarțe de cronică o întreagă istorie: Alexandru Vodă cel Bun, venit să facă danie și să se închine la altarul mănăstirii investite cu numele râului, Petru Rareș, alungat de turci și trădat de boieri, singur, în drum spre Ciceu, Ștefan cel Mare retrăgându-se cu oștenii și curtea în ocrotitoarea Cetate a Neamțului și cîți alții nu și-au adăpat caii la malul Bistriței și nu și-au călăuzit pașii după firul ei neliniștit? Baciul din „Miorița” tot bistrițean trebuie să fi fost. Într-o vre-

me mai apropiată de zilele noastre a drumețit pe aceste meleaguri Calistrat Hogaș și a trecut de multe ori în sus și în jos, de-a lungul râului, umbra falnică a lui Mihail Sadoveanu. Iar în urma acestuia sau poate înainte, o Vitorie Lipan de la Tarcău s-a tot dus spre ținutul înnegurat al Dornelor, împinsă de jalea ei nesfîrșită și de grozava-i sete de răzbunare.

★
Roznovenii, vestiți plutași de cîmpie, tot atît de vestiți ca și colegii lor dorneni, plutași de munte, au prins a uita lungile lor drumuri pe apă, care de cele mai multe ori

ajungeau pe Siret pînă la Galați. Au învățat în schimb să toarcă firul imponderabil al lactamei ori să scoată din metan și din... aer îngreșăminte chimice. Plutăritul de cîmpie nu se mai practică pe Bistrița. În anumite locuri, la munte, se mai leagă tăblii și se mai dă drumul „haitului” din zăgazuri — există și o flotă specializată în remorcarea plutelor pe lacul Bicaz, ca și o instalație mecanizată, de mare capacitate, pentru scos lemnul la mal — dar de la baraj în jos buștenii nu mai au altă cale decît șoseaua sau calea ferată. Lăsînd de-o parte cîrma și toporul, fostul plutaș s-a recalifi-

cat, devenind șofer. La înălțimea amețitoare a drumului, autocamionul lui cu remorcă, oftînd continuu în strînsoarea frinei, descrie peste viaducte aceleași traiectorii spectaculoase, ca și plutele de altădată, printre stînci. Ceva din firea îndrăzneată a acestor oameni zdraveni și cumsecade se simte în tot ce se petrece pe Bistrița. Călătorînd pe apa lacului, mai sus de Buhănița, un tînăr care în urmă cu numai cîțiva ani mai era încă oier, dar astăzi poartă uniformă albastră de marinar, mi-a arătat, din zborul

(Continuare în pag. 8)

◀ În unda vijelioasă a haitului, Bistrița duce lungi convoaie de plute pe sub zidurile întunecate de păduri ale Cheilor Dornei. Numai aici e aceeași ca întotdeauna. În curînd râul se va pierde în marea alpină de la Bicaz.

PE BISTRIȚA FĂRĂ PLUȚĂ

șalupei, o casă de pe mal aliniată în rîndul unuia din noile sate: „E casa mea”, a spus el și a adăugat cu un suris: „Acum opt ani era cam pe unde treceam acum”.

Din cerdacul acelei case care acum nu mai este pentru că s-a mutat mai sus, pe deal, împreună cu satul întreg și cu celelalte sate strămutate din chiuveta lacului de acumulare, locul prin care treceam s-a văzut o dată ca un simplu punct imaterial proiectat pe cerul albastru.

★

Dorna, Bicazul, Piatra, Săvineștii, Buhușul, împrumutînd ceva de la vechile sate bistrițene, cu case șindrilite și cerdacuri înflorate de lemn, s-au reprofilat în anii noștri îmbrăcînd haine moderne de beton decorat în vinacete pastel. Bacăul, care e și al Bistriței, n-a prea avut ce să păstreze din vechea configurație edilitară. A fost tîrgul sordid al tris-teților bacoviene, cu cer de plumb peste dughene și șandramale periferice, cu fum industrial calcinînd frunzișul copacilor, cu străzi murdare forfotînd în febra domoală a iarmarocelor de sfîrșit de săptămîină. Reconstruit, același oraș arată altfel. E atît de schimbat, încît cine nu l-a mai văzut de cîțiva ani rămîne descumpănit, ca în fața unei enigme. Cînd au apărut toate acestea? Cum s-a putut?

S-au păstrat în acest oraș, în memoria locului, alături de fapte înscrise în vechi cronici și acte de arhivă, alături de ctitorii voievodale și de consemnarea nașterii lui Vasile Alecsandri și a vieții lui Bacovia, multe evenimente de care se leagă în mod indestructibil prefacerile contemporane ale orașului, evenimente care au anticipat, într-o elevată perspectivă istorică, noutatea săvîrșită aici în zilele noastre. Oraș muncitoresc, Bacăul a fost prezent cu forțe masive pe frontul marilor lupte de clasă din țara noastră. În timpul cînd clasa muncitoare își căuta drumul cel nou pregătindu-se pentru crearea partidului ei comunist, Bacăul își aducea contribuția la marea luptă revoluționară a poporului ridicînd combatanți dirji și devotați cauzei sale. Printre aceștia se afla și doctorul Aroneanu. Iar în vremea cînd izbucniseră grevele țapinarilor de pe la Iacobeni și Neagra, în rîndurile cărora și-a desfășurat neobosita sa activitate agitatorică Constantin Ivănuș, la Bacău în tăbăcării, țesătorii și la fabrica de hîrtie, la fabrica de postav din Buhuș, la ferăstrăiele de pe Bistrița și-n atelierele feroviare, muncitorii dădeau aceeași luptă avîntată pentru dreptate și libertate. În primele rînduri se aflau comuniștii. Organizînd rezistența antifascistă și pregătind insurecția armată care a culminat prin actul istoric al Eliberării, Partidul Comunist a pus temeliele prezentului luminos al zilelor noastre. S-au adăugat atunci, la străvechile tradiții de luptă ale poporului, fapte demne de recunoștința tuturor generațiilor viitoare.

În cronică Bistriței aceste luminoase episoade au avut valoarea unei prefigurări.

★

Cînd bărajul de la Bicaz se apropia de cota finală, din sus, de pe Neagra și de la Șarul Dornei, ori de la Cîndreni, treceau în undă vijelioasă a haitului plute conduse de munteni vînjoși, cu brațe încheștate

pe ramele de la capete. Străbăteau o lume de piatră și una de arbori și ierburi, despre care știau cîte ceva, dar în general destul de puțin. Ierburile și arborii aveau denumiri, pietrele nu. Dacă stăteau în calea plutelor li se spunea „Toance” sau „Colți”, însă pentru omul care n-a sfredelit niciodată o galerie de miner ele au fost întotdeauna de un singur fel: pietre. De aceea a putut să pară ciudată, la început, prezența acelor tineri bărboși (amămintul nu importă decît pentru a sublinia reacția la singurătatea din jur a primilor prospectorii de la Leșul Ursului) care rupeau bucăți din perețele muntelui și le ciocăneau îndelung spre a le desluși sunetul ori le priveau cu lupa, umplînd apoi cu un scris mărunț caiete întregi. De fapt de puține ori au fost văzuți de cineva acești oameni. Pe unde umblau ei numai ursul se simțea în largul său, iar taxatorul autobuzului care circula între Broșteni și Vatra-Dornei nu spusese încă niciodată: „Leșul Ursului, cine coboară?” — pentru simplul motiv că șoseaua ocolea locul denumit astfel și chiar dacă nu l-ar fi ocolit n-ar fi avut cine și de ce să se oprească aici. Dar lucrurile s-au schimbat în ziua cînd geologii au formulat concluzia certă că în inima muntelui există minerele cuprifere. Vasta operă de descoperire și valorificare superioară a bogățiilor țării, operă inițiată și condusă de partid, începuse să cuprindă și valea Bistriței. Atunci tăcerea netulburată a munților a prins să fie împrăștiată cu violență de pușcăturile ce sfredeleau primele galerii.

Ca să scoată minerele din îngusta vale a pîrului Ursu spre un loc mai deschis unde să se poată construi o stație de preparare și concentrare, specialiștii n-au ales soluția utilizării drumului de pe malul Bistriței — aceasta nefiind cea mai bună, economic vorbind — ci au proiectat un tunel de-a curmezișul muntelui Aluniș, pînă în valea Suhu, un afluent al Moldovei, tunel lung de șase mii și o sută de metri, pe care minerii lui Nistor Fluture și Petre Crișan l-au străpuns cu douăzeci de zile mai devreme, dîndu-și mîinile pe dărmăturile ultimului zid de piatră ce-i despărțea în zorii zilei de 22 august 1964. Iar peste un an, stația de preparare de la Ostra trimitea marilor combinate chimico-metalurgice primele tone de concentrate cuproase.

Între timp, pustietatea ancestrală a munților sub care se ascundea a-rama fusese alungată pentru totdeauna.

★

Ape și păduri, ape și munți, sate și orașe moderne, șosele, hidrocentrale și linii de înaltă tensiune încingînd-o ca o plasă compactă de fire de păianjen. Cum ar fi trebuit să fie Bistrița pentru a fi mai frumoasă și mai bogată? În oglinda lacului de acumulare, Ceahlăul a ajuns să-și contemple propria semeție deși nu el e cel mai semeț între toate înălțimile acestui ținut. Există acolo un munte mai falnic împotriva căruia Bistrița nu poate să lupte și aceasta e opera omului, care a pus ordine în natură, construindu-și propriul univers de bunăstare și fericire.

Fotografiile de Elena GHERA

ÎN 6 LUNI CÎT ÎN 65 DE ANI

de prof. univ. dr. ing. NICOLAE DĂNILĂ
de la Institutul politehnic din București

Peste cîteva zile se împlinesc 45 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român. Cu prilejul acestei mari sărbători a întregului nostru popor, închinîndu-le mele partidului, sub a cărui îndrumare întreaga țară a urcat pe culmi nebănuite în trecut. Și pentru a ilustra acest lucru, mă voi referi la domeniul de activitate care mi-e cel mai apropiat: energetică.

Dacă țara noastră are astăzi o energetică puternică, baza dezvoltării industriei și a întregii economii naționale, aceasta se datorește inițiativei și sprijinului partidului. Încă în anul 1945, în condițiile grele de după război, Conferința Națională a Partidului Comunist Român a arătat că electrificarea trebuie să se înscrie printre cele mai de seamă sarcini în cadrul operei de redresare a economiei naționale. Concretizarea acestei sarcini și-a găsit expresia, după cum se știe, în primul plan de electrificare a țării, elaborat sub îndrumarea partidului, în care au fost stabilite liniile directoare ale politicii energetice pentru perioada 1951-1960. După ce planul a fost realizat și depășit, Directivele Congresului al VIII-lea al P.C.R. au prevăzut intensificarea în continuare a electrificării, prin realizarea unor noi și importante obiective în cadrul planului șesenal, iar Congresul al IX-lea al P.C.R. a stabilit sarcinile energetice în cadrul unui nou plan de 10 ani.

În ce constă progresul realizat în acești ani? O comparație este cît se poate de edificatoare. Astfel numai într-un an — 1966 — se va instala o putere nouă de peste 1 200 MW, ceea ce depășește de peste două ori toată puterea utilizabilă existentă în 1945, adică după 65 ani de electrificare în regimul burhezo-moșieresc... Dar dezvoltarea nu este numai cantitativă, ci și calitativă. Un singur agregat mare dintr-o centrală termoelectrică modernă din țara noastră — agregatul de 200 MW de la centrala Luduș — poate livra într-un an toată cantitatea de energie produsă în

această perioadă de timp de toate centralele electrice existente în țară în 1945, dar cu un consum de combustibil redus la jumătate!

Partidul a dat o profundă orientare științifică politicii energetice a țării, îndrumînd-o spre gospodărirea rațională a resurselor naturale și valorificarea superioară a fiecăreia din ele. Pe această linie, a fost dezvoltată chimizarea combustibililor, termoficarea, amenajările hidroenergetice, ca direcții de bază în valorificarea superioară a resurselor energetice din țara noastră.

Producția de energie electrică a crescut de la 1,25 miliarde kWh în 1945 la 17,7 miliarde kWh în 1965, iar producția anuală de energie electrică pe locuitor a sporit de 12 ori. Pînă în 1973 nu va exista nici un sat fără lumină electrică. (În 1945 numai 4,5% din localitățile țării erau electrificate...)

Ca unul dintre cei care au urmat cursurile învățămîntului superior în ani de după eliberarea patriei, sîm aduce recunoștințe partidului pentru condițiile minunate pe care mi le-a creat atît în anii de studii, cît și în activitatea mea următoare de inginer și cadru didactic. Am avut bucuria nespusă ca îndată după terminarea Institutului politehnic, mie și altor colegi să ni se încredințeze proiectarea unor mari centrale termoelectrice, prevăzute în Planul de electrificare, și sîm mîndru de a contribui prin activitatea mea la uriașă operă de electrificare a țării inițiată de partid.

Una din sarcinile deosebit de importante înscrise în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. este construirea în anii următori a unor centrale electrice nucleare în țara noastră. Ca titular al cursurilor de specializare în domeniul centralelor atomice, la Institutul politehnic îmi exprim bucuria că am posibilitatea să iau parte la pregătirea cadrelor de ingineri specialiști care vor proiecta, construi și exploata primele centrale electrice nucleare românești — centralele viitorului.

ÎN IMPETUOASĂ DEZVOLTĂRI

de prof. univ. RADU GRIGOROVIC
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste Române

Bazat pe o concepție științifică justă despre lume și societate, P.C.R. a călăuzit România pe o cale de profunde prefaceri, transformînd-o într-o țară înfloritoare din punct de vedere economic și cultural. Acest lucru apare în evidență indiferent de sectorul de activitate la care te-ai referi.

Iată, de exemplu, studiul fizicii. În urmă cu ani, în cadrul învățămîntului mediu și superior fizica nu reprezenta decît o anexă mai mult decît modestă a chimiei. La București Facultatea de științe a Universității avea doar o secție de științe fizico-chimice. Cît privește cercetarea științifică, aceasta era restrînsă în acea vreme numai la universități. Între cele două războaie mondiale abia dacă doi-trei profesori de fizică au reușit, cu eforturi individuale deosebite, să înghesbeze școli de cercetare în fizică, obținînd în țară rezultate luate în seamă în lume.

După eliberare avea să se schimbe fața lucrurilor și în acest sector înaintat al științei.

Generația noastră a asistat la reforma învățămîntului, care, asigurînd fizicii un loc egal cu al celorlalte științe fundamentale, prevedea crearea în universități a unor cursuri de specializare în ramurile ei moderne; concomitent cu aceasta, partidul a inițiat crearea de laboratoare uzinale în care fizica își găsește aplicații, cum ar fi cele din între-

prinderile producătoare de izvoare de lumină și de instrumente optice de aparate electronice și de pie de radio, de dispozitive semiconductoare și de automatizare sau cum fi laboratoarele spectroscopice analiză din uzinele chimice și metalurgice. Am asistat la abordarea și scară largă a tehnicii nucleare, special a izotopilor radioactivi, largirea prospeccțiilor geofizice a serviciilor hidrometeorologice și celor metrologice și la multe al realizări.

Ca un corolar s-a creat o rețea de institute și centre de cercetare a Academiei, ale departamentelor și a uzinelor, în care fizica constituie preocuparea exclusivă, fie unul din domeniile importante de investigație științifică.

Astăzi sute de fizicieni își desfășoară activitatea în laboratoare moderne, bine înzestrate, își iau doctoratul în țară, își publică și-și comunică lucrările în reviste și la congrese științifice din țară și din străinătate. Ei găsesc un larg câmp de aplicații pentru rezultatele cercetărilor lor și pentru metodele de lucru pe care și le-au însușit. Toți cei muncim pe tărîm științific — a întregul popor — vedem, în spate acestei dezvoltări împetuoase a științei în țara noastră în ultimii ani înțelepciunea, prevederea științifică puterea organizatoare și diriguitoare Partidului Comunist Român.

cluj: editoriale

Incepând din anul 1965 la Cluj funcționează o redacție a Editurii tineretului. Menită să stimuleze creația literară din acest centru universitar și cultural al țării, cit și din întregul Ardeal, redacția are o activitate fructuoasă. Iată ce ne-a relatat criticul literar Ion Oarcășu despre planurile redacției clujene:

— În Cluj și în întreg Ardealul trăiesc și creează numeroși scriitori și oameni de cultură. De aceea înființarea unei redacții de editură era de mult necesară și roadele ei n-au întârziat să apară. Printre cărțile care vor vedea lumina tiparului se numără lucrări semnate de nume prestigioase: Dimitrie Popovici cu „Romantismul românesc”, una dintre cele mai ample cercetări ale acestui curent văzut ca o continuare a secolului luminilor; „Lauda limbii române”, de H. Jacquier, o suită de eseuri pe teme lingvistice și de literatură; „Figuri universitare” de Eugeniu Speranția, un volum de portrete ale unor profesori celebri de la universitățile din Cluj, Iași, București (E. Racoviță, C. Bogdan-Duică, C. Rădulescu-Motru, P. P. Negulescu, St. Bezdechi etc.), un volum selectiv din lucrările istoricului literar I. Breazu. O carte care sînt sigur că va stîrni interes: „Pagini noi”

de Octavian Goga, volum care va cuprinde materiale inedite și cvasimedite, pagini din jurnalul poetului, păstrat la Ciucea, și care ne-a fost pus la dispoziție de văduva scriitorului.

— **Preocupări pentru literatura de actualitate?**

— După cărțile lui D. R. Popescu, V. Rebreanu, A. Buzura în scurtă vreme trebuie să apară volumele de poezii ale lui M. Scorobete, Al. Căprariu, I. Rohoveanu, Negoită Irimia, G. Pamfil etc. și volumele de proză ale lui Dumitru Mîrcea (nuvele), T. Bușecan („Paranteze” — roman din viața studențească), Ion Bălăceanu etc.

— **Ce lucrări de critică literară pregătiți?**

— Micromonografii: „Lucian Blaga” de I. Oarcășu, „Școala Ardeleană” de Ion Lungu și alte volume — după opinia mea interesante — cum ar fi: „Introducerea în teoria criticii” de Adrian Marino, „Proza poezilor” (Eminescu, Alecsandri, Vinea etc.) de Virgil Ardeleanu, „Istoria cenzurilor literare românești” de Leon Baconski, „Spiritul creator al criticii literare românești” de D. Cesereanu. Pe scurt și, evident selectiv, cam atît.

Horațiu STĂTESCU

cu pornire rapidă

Constructorii și montorii termocentralei „Steaua roșie” din Fintinele (regiunea Mureș-Autonomă Maghiară) au obținut zilele acestea un nou succes: realizarea, înainte de termenul prevăzut, a primei cuplări la sistemul energetic național a unui grup de 100 MW.

Este vorba despre primul agregat energetic din țara noastră cu pornire rapidă, care poate atinge sarcina maximă după numai 90 de minute de la pornire (cele existente realizează acest indice în circa 8 ore).

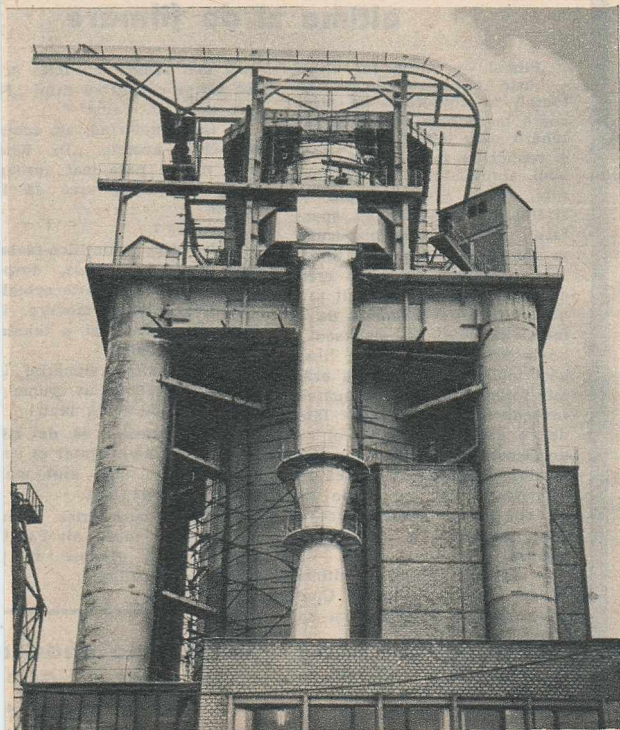
Cazanul care deservește agregatul (vezi fotografia) este de o construcție specială, fiind montat în aer liber. E un cazan tip Benson, suspendat pe 4 piloni de oțel, înalți de cîte 40 metri. Pilonii cilindrici au diametrul în ax de 3.200 mm fiecare. Doi dintre ei au scări interioare în spi-

rală, unul adăpostește un lift, iar în cel de-al patrulea sînt instalate conductele de reglare și de măsurat.

Grupul de 100 MW mai cuprinde o cameră de comandă, o stație de tratare a apei, o parte din sala turbogeneratorilor (prin prelungirea vechii săli), precum și două turnuri hiperbolice de răcire.

Noua unitate a sistemului nostru energetic a fost concepută și realizată la un înalt nivel de automatizare. Astfel, în principalele circuite de automatizări s-au folosit în locul elementelor mecanice de contacte, transistoare cu o viață practic nelimitată, realizate în scheme compacte. S-au utilizat scheme transistoriale cu funcțiuni de mașini electronice de calcul (automatizări programate).

Ștefan IZSÁK

În aceste zile premergătoare glorioasei aniversări a creării — acum 45 de ani — a Partidului Comunist Român, numeroși oameni ai muncii, tineri și vîrstnici, vizitează locuri legate de bogata și frămîntata istorie a partidului nostru, de lupta sa pentru fericirea poporului.

aurul verde

În majoritatea regiunilor din țară campania de împăduriri de primăvară se află în plină desfășurare. În primul an al cincinalului — în care va fi împădurită o suprafață de circa 53 000 ha — silvicultorii vor realiza în special lucrări de substituiri a arboreturilor degradate, de ameliorare a compoziției regenerărilor naturale și de împădurire a terenurilor degradate (pe calea extinderii rășinoaselor, a plantării plopilor euramericani în aliniamente de-a lungul drumurilor și canalelor etc.). În regiunea Bacău, din totalul de

3 500 ha destinate împăduririi, circa 3 000 de ha reprezintă terenuri exodate, improprii agriculturii. Peste 800 ha vor fi plantate cu puișii de plopi, duglas, pini, larice, arbori care fac parte din speciile repede crescătoare. În regiunea Argeș vor fi împădurite peste 4 800 ha cu rășinoase, salcîmi, plopi și alte specii de valoare. Pentru a se asigura lemnul pentru furnire fine necesar dezvoltării industriei de mobilă, silvicultorii și-au îndreptat atenția și asupra speciilor: nuc, paltin, cireș și frasin.

C. TOMA

comorile străbunilor

După o muncă asiduă, specialiștii Muzeului regional de istorie din Ploiești au identificat piesele aparținînd celor trei tezaur monetaire antice descoperite pe teritoriul regiunii.

Astfel, cele 20 piese de argint dezgropate la Chițorani (raionul Ploiești), cîntărind fiecare cîte 3,5 grame, sînt

dinari emiși în perioada Republicii romane.

La Vlădeni, în același raion, cercetătorii au identificat: 14 dinari de argint (de același gramaj) și din aceeași perioadă ca cei de la Chițorani și două monede din coloniile grecești din Marea Adriatică.

Cel de-al treilea tezaur monetar antic, descoperit la Valea

Călugărească, la 1,5 km nord de sediul Stațiunii experimentale hortiviticole, conține 300 monede de argint, cîntărind cîte 4 gr. Ele sînt de proveniență grecească, din coloniile Dyrachium și Apolonia de pe țărmul de răsărit al Mării Adriatice. După cum se vede, monedele găsite atestă legăturile comerciale strînse dintre tinuturile geto-dacice nord-dunărene, pe de o parte, Roma și coloniile grecești, pe de altă parte.

V. FIROIU

șantier
cinema-
tografic

PE PLATOURI ȘI ÎN CULISE

● Actorul american Paul Newman (a cărui forță dramatică am admirat-o în *Cineva, acolo sus, mă jubeste și Dulcea pasăre a tinereții*) nu încetează să declare că preferă teatrul filmului. Dar cum rolurile pentru scenă ce i s-au oferit în ultimii ani nu l-au atras de loc, continuă să-și dedice tot timpul ecranului. În prezent, turnează la Hollywood o dramă psihologică intitulată „*Hombre*” în care are drept parteneră pe blonda Diane Cilento (în „*Tom Jones*”, unde am cunoscut-o, era brună).

Fotografia noastră îl înfățișează pe Newman la o conferință de presă, alături de soția sa, Joanne Woodward.

● Leslie Caron (Lili, Camera în formă de L), Peter Finch (Bocceluța), Delphine Seyrig (interpreta filmelor lui Alain Resnais Anul trecut la Marienbad, Muriel) și Jean Rochefort sînt cei patru interpreți aleși de regizorul Alex Joffé pentru filmul său *Coup de foudre*, povestea unei întâlniri între un bărbat și o femeie.

● Franco Rossi intenționează

DACII — înaintea primului „motor”

În câteva din depozitele de la Buftea totul se numără de la o mie în sus: 4 000 de săbii, 5 000 de tunici, 3 000 de scuturi. Peste o lună această uriașă cantitate de arme și veșminte se va afla în ținuturile Hațegului, acolo unde se va turna în cea mai mare parte filmul „*Dacii*”.

Nu știu dacă îi face plăcere sau nu, dar nu mi-am putut stăpîni curiozitatea de a-l întreba pe regizorul Sergiu Nicolaescu (cel care a realizat câteva filme delicate, dar atât de scurte — *Primăvară obișnuită, Memoria trandafirului, Lecție în infinit*) ce l-a hotărît să facă dintr-o dată saltul către o producție amplă (de fapt, vrem, nu vrem, cred că vorbind despre acest film, nu vom putea ocoli cuvîntul „superproducție”).

— Există filme care cer să fie elaborate, bine puse la punct de la bun început, în care improvizația își face mai puțin locul — ne-a spus regizorul. Un astfel de film este cel istoric. De aceea am ales pentru debutul meu în lung-metrajul artistic „*Dacii*”; formația mea de inginer îmi vine în ajutor, căci nu poți porni la drum pînă nu ai încheiat cele mai mici calcule. Sper că tot ea mă va ajuta ca pe parcurs să nu pierd măsura, să nu mă las copleșit de dimensiunile ce pot amei ale unei superproducții.

— Așadar, sînteți de acord cu folosirea acestui termen.

— Uneori e nevoie de el, cînd vrem să precizăm ceva sau să facem o distincție. „*Dacii*”, bunoară, este o superproducție prin amploare și atîta tot, căci în rest este construit ca un film istoric ce-și propune să respecte cu sfințenie adevărul pe care ni l-a transmis istoria îndepărtată a strămoșilor noștri. Nu vom sacrifica nici o fărîmă din acest adevăr de dragul senzațiilor tari și a convențiilor poveștii de dragoste. De altfel, nu este vorba aici de o simplă ocolire a cîtorva rețete și de punere a altceva în locul lor, ci de o cu totul altă notă dominantă, pe care o dă situația de fapt: lupta dintre două popoare ce se respectă unul pe altul (românii prețuiesc eroismul și demnitatea dacilor), dar care se bat pentru idealuri diferite. Atmosfera va fi mai degrabă apăsătoare, ca oamenii viteji care se bucură de victoria de moment, dar care știu că viitorul le va aduce noi încercări. De altfel, ultima notație în scenariul lui Titus Popovici sună așa: „cu imaginea ochilor inteligenți și triști ai lui Decebal, se termină filmul”.

— În scenariu răzbate un anume suflu tragic, de autentică noblete, pe care mi-aș îngădui să-l compar cu cel al pieselor antice. Cum se va împăca însă cadrul ce se cere sobru — vorbești chiar de o atmosferă apăsătoare — cu pelicula Eastman-color?

— O supunem cerințelor noastre și îi imprimăm culoarea pe care o vrem noi, adică nu una de operetă, ci tonuri reci, metalice. Costumația și decorurile au nuanțe șterse, ce păstrează în ele răceala fierului și a pietrei. Intenționăm ca și lumina să fie cetoasă. Am studiat totul, pentru ca filmul să se păstreze pînă în cele mai mici amănunte ca un film dur, de bărbați i-aș spune. Nu cred că va suferi nimeni de lipsa intrigii amoroase.

Se înțelege că nu. Cu atît mai mult cu cît acțiunea filmului, riguros construită în jurul atacului lui Domitian asupra dacilor, exclude orice ornamentări sentimentale. Scenariul ne lasă să credem că ecranul ne va înfățișa oameni gata oricînd să-și dea viața pentru a-și apăra libertatea și demnitatea și, în același timp, oameni pe care-i tulbură misterele vieții, ale morții. Decebal, cu un topor într-o mînă și cu o torță în cealaltă are într-adevăr înfățișarea eroilor din filme istorice, dar are totodată o altă consistență umană decît aceea a unui conducător războinic obișnuit; înțelepciunea, înțelegerea istoriei, amestecate cu credința în Zamolxe îi dau o seninătate tristă, dacă se poate spune așa; în orice caz, rolul nu este ușor. Dacă își va găsi interpretul potrivit (pînă acuma s-au făcut probe cu mai mulți actori) cred că va putea rămîne un nume despre care să se vorbească în cinematografia noastră.

— După cîte știm, filmul este o coproducție româno-franceză. Asupra actorilor români încă nu v-ați hotărît, dar pe cei străini i-ați ales?

— Vă pot spune două nume: Pierre Brice și Georges Marshall. După cum vedeți, cunoștințe vechi: primul îl știm ca interpret al lui „*Winnetou*”, al doilea a fost Iustinian în „*Teodora*”.

— Cînd sperați să terminați filmările?

— În august.

Magda MIHĂILESCU

Deocamdată nu știm dacă vom vedea această scenă în filmul „*Dacii*”. Este doar una din probele ce s-au făcut cu actorii Septim Sever și Mircea Bașta.

După cum se vede lui Sergiu Nicolaescu nu-l lipsește fermitatea atunci cînd trebuie să dea indicații actorilor.

Fotografii de Al. BÎLU

„Dr. FAUST XX”

ultima zi de filmare

„Filmul — vorba lui Gopo — este ceva complicat: se toarnă în chimicale, se strecoară în fișii de lumină și instrumente care reprezintă imagini și replici, se taie, se lipește și apoi, șerpundu-se printre aparate, apare dreptunghiular și strălucitor în sălile de spectacol, pentru a afla abia acum, la sfîrșit, dacă e sau nu film”.

În ceea ce-l privește, cred că Gopo știe dacă a făcut sau nu un film, încă înainte de a intra în sala de spectacol; poate nu știe ce fel de film, căci ideile care ieri i se arătau formidabile îi pot apărea învechite peste noapte. Iată de ce orice discuție cu el se desfășoară pe terenul paradoxurilor fermecătoare; dacă ai răbdare (și nu se poate să nu ai) poți să prinzi și ceva care seamănă a informație precisă.

— Așadar, iată-vă la ultima zi de lucru pe platou. Cum dv. aveți filmul în cap, iar eu cunosc scenariul...

— Da, filmul mă seamănă nișel cu ceea ce ați citit în scenariu acum două luni...

— Am înțeles. Trebuie să renunț la întrebare. Totuși,

ce-a mai rămas din foile aclea scrise ce purtau titlul „*Nimic nou, dr. Faust*”?

— În primul rînd, am schimbat chiar numele. „*Dr. Faust XX*” mi se pare mai aproape de ceea ce aș vrea să fie filmul.

— Adică?

— Un film științifico-fantastic, comic și serios, despre cîteva probleme foarte actuale conștiința omului modern, intervenția științei și a tehnicii în viața noastră.

— Ați realizat filmările într-un timp record, aș spune, mai puțin de două luni.

— Mai precis: 48 de zile. E drept că ne-a ajutat și soarele; poate unde sînt noi dracii în acest film.

— Păreți cam trist astăzi. Ați vrea să faceți alt *Faust*?

— Nu, mă gîndesc de acum la alt film.

pe coperta noastră
Ion POPESCU-GOP

Fotograf
de Eugen Iarovi

să ecranizeze romanul lui André Gide *Les caves du Vatican*, cu o distribuție din care nu lipsesc numele răsunătoare: Nino Manfredi (*Ani clocolitori*), Vira Lisi, Bernard Blier. Ar fi al doilea film inspirat de literatura cunoscutului scriitor francez (primul a fost *Sinfonia pastorală*). Despre proiectul lui Yves Allegret de a aduce pe ecran *Falsificatorul de monede* nu se mai vorbește deocamdată nimic.

● Cineastul francez Alain Resnais (din creația acestuia abonații Cinematocii au avut orile să vadă *Hiroshima, Iragostea mea*), care a terminat de curând *Războiul s-a sfârșit* se va fi prezentat la Cannes, se gîndește la un nou film: *Te iubesc, te iubesc* — după un scenariu de Jacques Sternberg. „Începutul acestui film — precizează scenaristul —

va fi științifico-fantastic, dar numai începutul”.

● *Infernul și cerul* este titlu comediei pe care o realizează cineastul polonez Stanislas Rozewicz, ce intenționează să satirizeze citeva mici păcate de comportare ale unor semeni de-ai noștri. În distribuție: K. Opalinski și Marta Lipinska.

● Întrebat care sînt rolurile ce nu i-au fost propuse niciodată dar pe care ar dori să le interpreteze, cunoscutul actor și regizor francez Robert Hossein a răspuns: *Heatcliff* (la răscruce de vînturi) și *Hamlet*.

● „Iată cel mai intraductibil titlu de film al acestui an”: *Oh, death, where is the sting — a ling — a ling*, așa îl anunță unele reviste străine. Producătorii intenționează să lanseze un concurs cu premii

pentru cea mai bună traducere în limbile franceză, italiană, japoneză și germană. Autorul filmului este regizorul David Miller, iar protagonistul Gregory Peck. Fără să avem pretenția de a participa la concurs, încercăm o traducere extrem de aproximativă: *Oh, moarte, unde-ți sînt durerile?*

● Actrița greacă Irina Papas (*Electra*) împreună cu Raf Vallone și Maximilian Schell vor filma în Spania (începînd din iunie), sub conducerea lui Alexander Ramati, drama *În fața munților*.

● Zile reci se numește filmul la care lucrează regizorul maghiar András Kovács. Interpretii acestei istorii tragice din timpul celui de-al doilea război mondial sînt Zoltan Latinovits, Iván Darvas, Bara Margit, Éva Vass.

principii
de programare (II)

ziua de patru ore

Poate că cel mai ușor se alcătuieste programul de duminică. Acoperind aproape fără întrerupere întreaga zi, el are posibilitatea de a cuprinde emisiuni de toate tipurile și deci pe toate gusturile: unele concepute special pentru citeva categorii mari de telespectatori, altele cu adresă imprecisă dar cu audiență sigură, cum este mai ales „Studioul A”. În căutarea propriului său profil, „Studioul A” tinde să devină, printre altele, un model de ingeniozitate și echilibru în materie de alternare a divertismentelor și a genurilor instructive. Principala lui caracteristică: este o emisiune lungă fără lungimi. Are, desigur, numeroase alte calități, dar multe din ele decurg din preocuparea pentru expresia concentrată. Un singur exemplu: emisiunea muzicală realizată de Valeriu Lazarov și Radu Anagnoste la 1 aprilie a fost excelentă în prima ei parte, care demonstrează cu ajutorul unor actori talentați ca Vasilica Tastaman sau Dumitru Furdui că diverse texte „lirice” de muzică ușoară sînt penibile sau dubioase și în orice caz nu rezistă la proba declamației. Atunci, însă, cînd autorii emisiunii și-au propus să disece după un sistem asemănător citeva cîntece străine, n-au izbutit, în primul rînd pentru că acestea au fost selecționate în mod greșit (nu se pot pune față în față melodii „de dragoste” și o reclamă pentru conserve de roșii), în al doilea rînd pentru că procedeul ales — recitarea repetată — purta în sine germeii unei mari plictiseli. Mai convingătoare a fost demonstrația inversă și indirectă făcută de Nina Casian într-o ediție a „Studioului A”. O melodie sugestivă devine și mai sugestivă atunci cînd drăgălașele dar banalele cuvinte străine sînt înlocuite de o versiune românească avînd o certă valoare poetică.

Dozarea judicioasă a genurilor în cele cinci zile ale săptămîinii cu cite patru ore de emisie este un deziderat greu de realizat. Miercuri, de pildă, piesa de teatru acoperă aproape întregul program. În această privință nu-i nimic sau aproape nimic de făcut. Dar atunci cînd constatăm că săptămîina trecută, din cele șase zile de televiziune numai în două (sîmbătă și duminică) au fost incluse programe de muzică ușoară (săptămîina aceasta s-a adăugat, joi, emisiunea „Debuturi”), că muzica simfonică, muzica de cameră și recitalurile de muzică vocală dispun, toate la un loc, de o jumătate de oră săptămîinal, joi seara, ne întrebăm dacă cele patru ore n-ar putea fi mai bine gospodărite. Sînt seri consecutive — de obicei marți, miercuri, joi — în care toate emisiunile sînt vorbite.

După cum, în cursul unei săptămîini, sînt zile în care există probabilitatea unui număr maxim de telespectatori, fiecare zi are și ea ore de vîrf și ore la care o parte dintre telespectatori nu sînt așasă sau dorm. De ce să se blocheze, în aceste condiții, orele optime ale zilei optime care este duminica prin filme ca „Judex” sau „Cum se reușește în dragoste”, pe care absolut toți amatorii de cinematograf din țară le-au văzut în ultimele citeva luni? Pentru filmele de acest fel — abia ieșite de pe ecrane — ar ajunge seara de marți. Duminica ar trebui să vizionăm neapărat un film, pentru că nu se concepe altfel o zi cu 12-13 ore de emisie. Dar un film de arhivă sau un film special de televiziune sau, în orice caz, ceva care să nu dea impresia de umplutură. După toate aparențele, televiziunea întîmpină dificultăți în colaborarea ei cu DDF-ul și cu Arhiva națională de filme. Nu trebuie subestimate greutățile obiective, decurgînd din anume reglementări cu caracter internațional: un film în premieră nu poate fi prezentat la televiziune decît după scurgerea unei perioade determinate. În schimb, după un număr dat de ani, el devine „film de arhivă” și, din nou, poate rula numai în condiții speciale. Fără îndoială însă că dacă toate instituțiile de care depinde acest lucru s-ar strădui să găsească soluții de natură să favorizeze răspîndirea culturii cinematografice, situația s-ar îmbunătăți.

Ce se poate vedea și auzi în patru ore? Multe sau puține. Depinde de ceea ce urmăresc în primul rînd cei ce întocmesc programul: să umple timpul cu emisiuni interminabile sau să ofere telespectatorilor emisiuni la sfîrșitul cărora să le pară rău că au fost atît de scurte.

P.S. Duminica trecută, două neprevăzute modificări de program, retransmiterea concertului lui David Oistrach și a spectacolului oferit de Sarita Montiel (și mai ales de admiratorii ei) au schimbat oarecum gramajul obișnuit. Dar nu accidentele fac regula...

Felicia ANTIP

Margareta (actrița poloneză
Ewa Krzyzewska în viziunea
cam mefistofelică a lui Gopo).

Fotografie de M. BRAZDEȘ

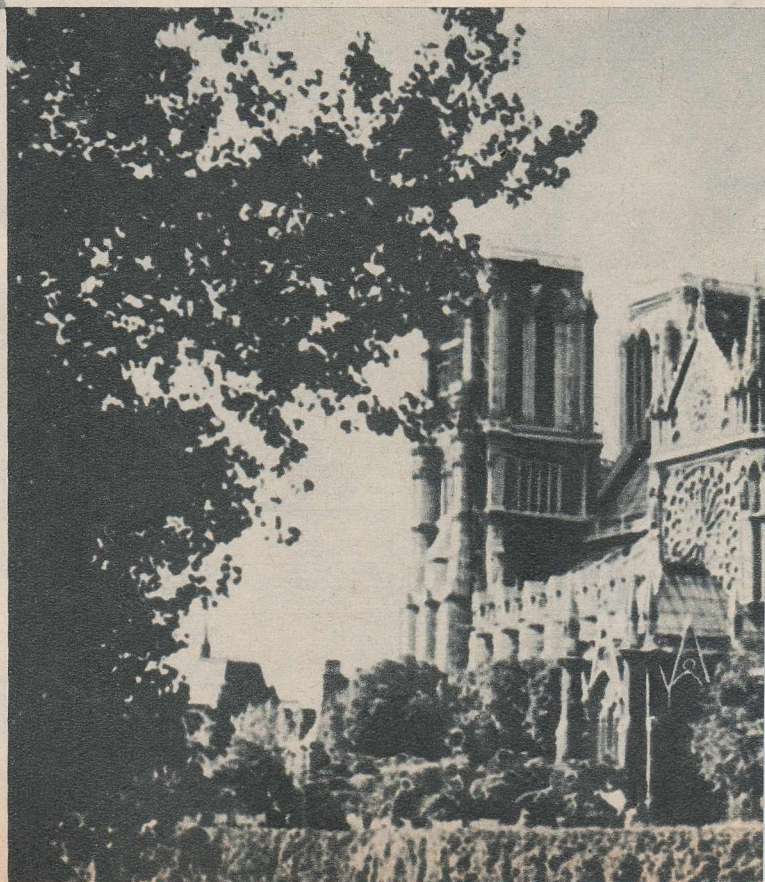
PARIS.

24 de ore

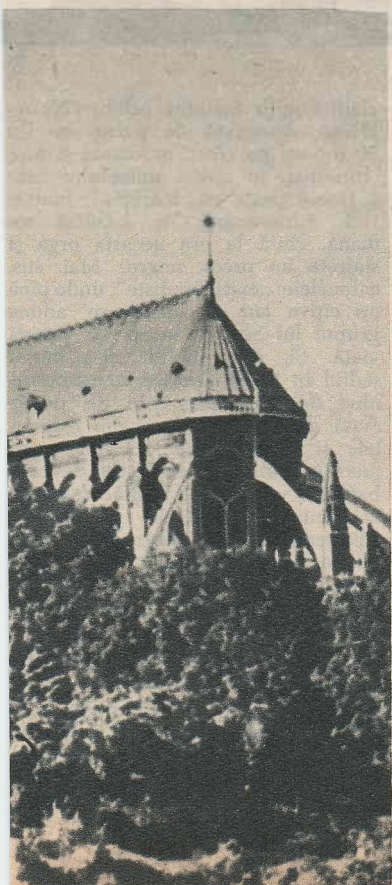
Un aspect obișnuit al Parisului, la orice oră a zilei — o bancă pe un mare bulevard, un „embouteillage”, două bătrâne și... doi îndrăgostiți, pentru care nimic din toate acestea nu există.

Mai bine de 2000 de ani au trecut peste Paris și fiecare din cele douăzeci de secole e martor și participant la ziua lui de azi. Cum s-o cuprinzi în 24 de ore și în câteva pagini? Căci ziua Parisului are mult mai mult decât 24 de ore. Are 24 de ore înmulțite cu 5 687 000 de locuitori, cu nu știu câte străzi, cu sute de monumente, cu mii de turiști. O zi a Parisului sînt zilele lor, ale tuturor. Din acestea toate, în rîndurile de față, doar câteva frînturi, cîteva impresii...

Pe malul Senei nu se află numai Luvrul sau La Conciergerie, ci și această modernă „casă” a Radiodifuziunii franceze, construcție circulară în marmură neagră și piatră albă. În fotografie — vedere din avion.

Pe locul acesta se ridică cu douăzeci de veacuri în urmă un templu galo-roman. I-au luat locul o bazilică creștină, una în stil romanic, pentru ca în 1163 să înceapă construcția catedralei Notre-Dame de Paris — una din minunile stilului gotic — care avea să fie terminată în 1245. De atunci, cu turnurile ei pătrate, cu contraforturile puternice, cu săgeata înnegrită de vreme, Notre-Dame străjuiește l'Île de la Cité, leagănul Parisului...

la 5 dimineața

Parisul doarme. Luvrul imens — o lume într-un oraș — pare o plămuire de basm în ceața ce se ridică de pe Sena și care învăluie ca o reptilă de fum săgeata aurită a Institutului Franței. Pe Champs-Élysées, vitrinele încă luminate ale magazinelor de lux își trăiesc clipa de liniște, când nimeni nu se mai oprește în fața lor să privească vizoanele scumpe sau blănurile ieftine, vopsite pentru prețuri mari în culori tari.

La ceasul acesta al dimineții alți cumpărători și alte prețuri stau față în față într-un vacarm infernal, în inima orașului adormit în ceață.

Prețul peștelui și al cărnii, prețul roșiilor și al portocalelor, prețul a tone și tone de alimente, care se vînd și se cumpără zilnic în hale, camera uriașă și colorată a Parisului. Amplasate pe malul drept al Senei și închizînd în perimetrul lor biserica St. Eustache, unul din cele mai remarcabile monumente ale Renașterii franceze, halele dăinuiesc aci de mai bine de 800 de ani. În severitatea de piatră a Parisului, viața lor, care începe în zorii zilei și moare numai cîteva ore mai tîrziu, pentru a reînvia în zorii zilei următoare, e o pată violentă de pitoresc și culoare. De cînd Zola le-a denumit „stomacul Parisului”, halele nu par să se fi schimbat prea mult, cel puțin ca atmosferă. E

drept, se vînd mai mult, se cumpără mai mult, locul cailor bavarezi, greoi și masivi, l-au luat caii-putare, mai sprinteni, ai camioanelor de mare tonaj, locul căruciorului lui Crainquebille, mici camioane sau chiar autoturisme. Dar tîrguiala se face în același fel, cu strigăte și certuri, într-o grabă și frenezie greu imaginabile. Camioanele descarcă, camioanele încarcă, vînzătorii își laudă marfa, hamalii trec cu saci grei în spinare peste munți de varză și lăzi cu roșii, în timp ce pietonul neavizat riscă la tot pasul să fie strivit de o halcă de carne sau să dispară într-un morman de conopidă.

Parisul consumă anual 400 000 tone de carne, 500 milioane de ouă, o bucată de brînză de mărimea Arcului de Triumf, un miliard de litri de vin, fără a mai vorbi de zarzavaturi, de legume, de fructe.

La orele 5 dimineața, în fiecare zi, se strîng în hale produse alimentare din întreaga Franță, ouă daneze, portocale grecești, unt olandez. Și tot la 5 dimineața, și tot în fiecare zi, la „Cîinele fumător” sau la „Piciorul porcului”, poți mînce celebra „soupe à l'oignon”, specialitatea faimoaselor restaurante ale halelor.

Cînd, în jurul orei 10, în careul format de străzile Luvru, Etiënne Marcel, Rivoli și Bulevardul Sevastopolului s-a instaurat liniștea, măturile și tulumbele de apă pornesc să curețe resturile mării bătălii date în hale. Cînd și aceste resturi s-au dus, viața halelor s-a stins pentru ziua aceea, ca să reînceapă a doua zi, cu aceeași intensitate, cu aceeași frenezie. Pînă cînd? Căci tot mai insistent se vorbește de mutarea halelor în afara orașului, la circa 20 km de Paris, pe drumul spre Fontainebleau. Altfel, dat fiind creșterea continuă a populației și dezvoltarea turismului, „stomacul” riscă să înghită organismul. Îndepărtarea halelor de centrul orașului — susțin edilii Parisului — este și o chestiune de salubritate. În plus, dezvoltarea continuă a învățămîntului universitar în Franța cere spații mereu mai mari. Bătrîna Sorbonă, ocupînd cu diferitele ei facultăți o bună parte a Cartierului Latin, începe să treacă și de partea cealaltă a fluviului. Pe locul halelor se preconizează astfel construirea, în următorii ani, a unei foarte modern utilate Facultăți de științe. Așadar, după 800 de ani, halele se mută.

din „banlieue” spre centru sau invers

În jurul orei 6 se trezește banlieue-ul. Evident nu aristocraticul Neuilly și nici înfloritul Saint-Cloud, ci banlieue-ul muncitoresc, acela unde zidurile caselor se lipsesc de cele ale fabricilor, unde sirenele țin loc de deșteptător. Se aprind luminile în Saint-Ouen și în Nanterre, în Levallois și în Puteaux, în Clichy, în Ivry. Se pregătesc să plece la lucru muncitori și funcționari, ingineri, comercianți, profesori. Înainte de a coborî în metro, un popas scurt pentru aperitivul de dimineața la bistroul din colț, bistroul denumit în argo, cu nelipsita frondă pariziană la adresa bisericii, „Sainte-Chapelle”. Aperitivul de dimineața, de prînz sau de seară e un obicei și o tradiție. Nu de dragul păhărelului de dubonnet sau de vermut, ci de acela al cozeriei, al unei vorbe schimbate la repezeală cu vecinul, cu prietenul, cu chiar proprietarul micului café-tabac, care e și vecin,

Mariana PÎRVULESCU
(Continuare în pag. 14)

PARIS

și prieten cu toată lumea. „Hein, s'en ironit-ils ?” Era problema la ordinea zilei — își vor retrace americanii, dată fiind poziția guvernului francez față de N.A.T.O., bazele militare de pe teritoriul Franței ? „Hein, qu'en dites vous ?” Dar problema era prea vastă, timpul prea scurt ca ea să fie elucidată atunci și acolo. Începe ziua de muncă a Parisului. Pe scările și coridoarele subterane ale metroului circulă sute de mii de oameni, în toate direcțiile, în toate sensurile. Trenurile sosesc în stații din minut în minut. Între șapte și opt și jumătate e „l'heure de pointe” pe liniile metroului. Pen-

mai ironizat personaj al orașului. Fie că n-are, fie că are dreptate — și în materie de contravenții la regulile circulației trebuie să recunoaștem că are totdeauna — el este apostrofat cu observații puțin „academice” de corul uriaș și mereu pus pe hartă al conducătorilor de automobile de toate tipurile. Poate de aceea unii dintre aceștia, păstrind nealterat simțul umorului specific parizian, și-au lipit pe spatele mașinilor o inscripție „priorité au sourire”. Invitație la calm, deci, pentru ei înșiși și pentru cei ce vin din urmă.

Există însă o oră (de fapt două) a Parisului, când flicul nu mai este „flic”, ci Dumnezeu însuși în materie de circulație și când nici cel mai încăpăținat și mai pus pe pozne șofer nu îndrăznește să deschidă gura. E ora 8,30 dimineața și respectiv 5 după-amiază, când copiii intră și ies de la școală. Atunci, nu poți niciodată să știi cum și de unde răsar ca din pământ sute și sute de polițiști de circulație. Unii se postează la încrucișările de drumuri din apropierea școlilor, alții chiar în fața școlii.

ferat al turiștilor americani, mereu grăbiți, de a vizita Parisul. Și cauza tuturor ironiilor pariziene pe seama lor. Când cineva trece printr-un muzeu în goană, există o definiție gata : „à l'américaine”. Când altcineva cumpără de pe Rue Rivoli o poșetă brodată în perle (magazinele de pe Rivoli, scumpe și etalind în vitrine un prost gust ostentativ, neobișnuit Parisului, sint destinate aproape în exclusivitate turiștilor) se spune la fel, cu aceeași ușoară undă de ironie : „à l'américaine”.

„Americani — îmi spunea un coleg parizian — nu privesc, înregistrează. N-au timp să vadă, pentru că fotografiază. Ei nu-și amintesc, ei au amintiri”. Ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu-i același lucru.

Conform acestei concepții turistice, Luvrul se parcurge (nu se vizitează și nu se vede) într-o dimineață, Versailles-ul în nici două ore (dacă omnibuzul ar putea pătrunde pe aleile parcului, n-ar dura desigur nici atât) și Parisul întreg e văzut nu de la, ci prin fereastră.

Privindu-i trecând în viteză prin fața Giocondei sau a pinzelor lui Renoir, măsurând înălțimea turnului de la Vincennes (turiștilor americani

du-și blazat plictisul „transcendental”. Primii sint de obicei englezi, ceilalți nordici. (O măsură luată la începutul acestei luni interzice tinerilor „cu plele lungi și aspect neigienic” și care nu dispun de suma minimă de 10 franci trecerea frontierei franceze. Este așadar de presupus că numărul beaticilor din Cartierul Latin va fi pe viitor din ce în ce mai mic.) Foarte rar ai să vezi azi un student francez într-o asemenea postură. Iar cei care totuși se poartă așa, sint taxați scurt de „snobi” și masa studentească a Sorbonei trece nepăsătoare mai departe, printre vitrine luminate și vechi biserică, printre case datînd din secolul al XIII-lea și magazine de antichități, care oferă altor snobi, de astă dată mai avuți, vechituri la „modă” : fiare de călcat pentru carbuni, vâtraie și lămpi cu petrol. Nu departe, sau mai curînd în prelungirea agitatului și juvenilului de multe sute de ani Boul Mich, respectabilitatea Bulevardului Saint Germain, sediul marilor edituri și al marilor librării, apare ca un contrast ciudat. În marea și uimitoarea catedrală Saint-Germain-des-Près,

Orly... Cel mai important aeroport, nu numai al Parisului, dar al întregii Europe occidentale. Pe aici trec anual mai bine de 4 000 000 de pasageri, 650 000 de tone de mărfuri și, la fiecare două minute, aterizează sau decolează un avion.

tru că și mulți din cei ce au mașină preferă să plece la lucru și să se întoarcă acasă cu metroul. „Înainte — îmi explica un bătrîn șofer de taxi — când erai grăbit, luai o mașină. Acum, dacă vrei să ajungi la timp, iei metroul”. Într-adevăr, ora de vîrf a metroului corespunde orei de vîrf a întregii circulații pariziene. Mii și mii de mașini pornite în șiruri lungi, oprite la stopuri, kilometri de automobile, încremenite uneori interminabile minute sau chiar sferturi întregi de oră, la încrucișări sau puncte mai aglomerate. Prin Place de l'Opéra numai, trec zilnic peste 40 000 de automobile (și nu toate mașinile din Paris și banlieue trec zilnic prin Place de l'Opéra). Așa că nu e de mirare că atunci cînd nu are timp de pierdut, parizianul ia metroul. Același metro care poartă pe drumurile sale subterane circa un miliard două sute de milioane pasageri anual.

flicul

„Flicul” — poreclă unanim acceptată pentru polițistul francez — este „a priori” și din principiu cel

La încrucișare, un singur semn al „flicului” oprește șirul de mașini cînd trece un copil și nimeni (minune zilnică !) nu se gîndește să protesteze, oricît de grăbit ar fi, în timp ce flicul din fața școlii îi trece strada pe cei mai mici, ținîndu-i strîns de mînă. De astă dată „les gosses” au prioritate. Cînd clopoțelul de intrare în clasă a sunat, flicul din fața școlii face semn celorlalți de la încrucișări și toți se retrag, pentru a reveni din nou după-amiază. Și „ritualul”, pentru că la Paris grija pentru securitatea copiilor e un soi de ritual zilnic și solemn, începe din nou și flicul e iar pentru o oră „Dumnezeu”.

à l'américaine

Parizienii se scoală devreme. Turiștii tîrziu. Pe la 10-11 dimineața însă au invadat orașul, muzeele, parcurile. Uriașele omnibuze cu două etaje, asemănătoare unor colivii de metal și sticlă, circulă pe marile artere, în timp ce oamenilor dinăuntru, ce privesc de sus furnicarul neastîmpărat al orașului, un ghid le dă explicații. E modul pre-

le plac lucrurile precise) sau suprafața ocupată de Palatul UNESCO, fără a părea să observe lucrările de artă ce le împodobesc, parizienii se gîndesc la alți americani, la cei de la bazele din Evreux, Laon, Toul sau Chaumont. Și întrebarea revine : „Quand s'en ironit-ils ?”

marile bulevarde la 5 după-amiază

La ora aceasta cafenelele de pe Champs-Elysées aparțin turiștilor. Parizienii, evident cei care nu lucrează la această oră, pot fi găsiți aiurea, pe Boulevard des Capucines sau pe Boulevard des Italiens, în vreme ce studenții în pauză de cursuri se înghesuie la micile măsuțe de pe Boul Mich, inima Cartierului Latin. Fete și băieți, gălăgioși și veseli, mai bine sau mai prost îmbrăcați, dar totdeauna corect, consumă cafea cu 60 de centime ceașca și comentează cursuri, cărți, întâmplări. Din cînd în cînd, prin tineretul acesta degajat și viu își face apariția o perucă „beatles” sau o altă figură cu plele purtîm-

clădită mult înaintea celebrei Notre-Dame, devastată de patru ori în 20 de ani de către normanzi și păstrîndu-și, în ciuda mileniului care a trecut peste ea, măreția-i fantastică, zdrobitoare, de bazilică romană, cîntă la ora aceasta orga și slujește un preot negru. Mai sus, cafenelele „existentialiste”, unde pînă cu cîțiva ani în urmă se aduna grupul lui Sartre, încep să prindă viață. Și, deși „șeful” și-a mutat sediul în Montparnasse, nemaipatronînd de mult adunările de după-masă de pe Saint-Germain, cafenelele și barurile de aci nu și-au pierdut fama. Și e destul de probabil că vor rămîne multă vreme de aci încolo cafenelele și barurile „existențialistilor”. Pentru că în ciuda neobositului său spirit de frondă, parizianul e totuși foarte atașat de tradiție.

un adevărat babilon

Cam așa ar apărea pentru un puritan Butte Montmartre, după ora 8 seara. Deși nu e vorba evident de întregul deal Montmartre, ci numai de cele două bulevarde, Clichy

și Rochecouart, care se încolăcesc la poalele lui, și evident de toate străduțele laterale ce urcă spre vârful unde străjuiește albă și imaculată catedrala Sacré-Coeur, ca sabia îngerului îndreptată spre orașul păcatelor.

Montmartre, sau mai curînd Montmartre din cel al XVIII-lea arondisment (pentru că partea adversă a dealului e totuși mai „respectabilă“), e sediul a zeci și zeci de cafenele, cabarete, localuri de strip-tease, baruri de noapte, tripouri, cinematografe care prezintă în exclusivitate filme „sexy“ ș.a.m.d. Din vechiul Montmartre al boemei secolului al XIX-lea, cel prin care rătăcea Toulouse-Lautrec, n-a mai rămas azi, în dreapta Sacré-Coeur-ului, decît Place du Tertre, unde zi și noapte pictori ambulanzî, dacă li se poate spune așa, sînt totdeauna dispuși ca în schimbul a 10 sau 20 de franci să-ți facă pe loc un portret, sau în schimbul a trei sau patru, să-ți vîndă o acuarelă reprezentînd același și același peisaj parizian. Și tot în Place du Tertre au mai rămas cîteva vechi cafenele și bistrouri care păstrează amintirea unei Suzanne Valadon sau a unui Utrillo. Și, evident, vechea librărie de artă „Le singe qui lit“.

Încolo, Montmartre-ul dormitează ziua și trăiește noaptea. La „Erotika“, local permanent de strip-tease, doi franci și jumătate intrarea, la „Cabaret du Néant“, mult mai scump, sau aiurea, în sutele și sutele de baruri cît coaja de nucă, luminate cu becuri roșii și albastrii, în mulțimea care mîncîncă clătite și „croque monsieur“ pe stradă, în selectele localuri de lux de pe străzile laterale, în marile cabarete din Place Pigalle. Clienții tuturor acestora sînt mai ales turiștii străini și provincialii. Parizianul vine rar seara în Montmartre. Pentru el tot acest carusel al plăcerilor prelungite pînă în zori nu mai e nou. El preferă în genere alt fel de distracții. O plimbare în Bois de Boulogne sau la Vincennes — cînd nu are timp să plece mai departe, spre valea Loirei sau spre Burgundia. O seară la teatru — dar mai ales la „Comédie Française“ sau la „Théâtre National Populaire“ — o vizită la Luvru sau la Musée Rodin. În genere oamenii aceștia, parizienii despre care „legendele“ spuneau că sînt gălăgioși și nepăsători, sînt de o sobrietate și de o politețe uimitoare. Metroul parizian este astfel cel mai tăcut mijloc de călătorie în comun cu care am circulat vreodată (nimeni nu vorbește tare, nimeni nu dă din mîini sau din coate), șoferii opresc mașina cînd o femeie trece strada, chiar dacă se află în drepturile lor, adică pe „verde“, iar produsele tehnicii franceze vorbesc singure de capacitatea și conștiințozitatea muncitorului francez. Parisul acesta, al parizienilor, al celor ce se scoală pentru o nouă zi în timp ce ceața de dimineață plutește încă pe Sena, doarme cînd în Montmartre aripile de la Moulin Rouge se învîrtesc — spre bucuria turiștilor străini, veniți să cunoască Parisul din „legende“. Parizianul face parte însă dintr-o altă legendă ce dăinuie de aproape douăzeci de secole. Și legenda aceasta este însăși viața Parisului, bogată în evenimente de mare răsunet, bogată în nume ce strălucesc peste timpuri pe firmamentul istoriei și al artelor.

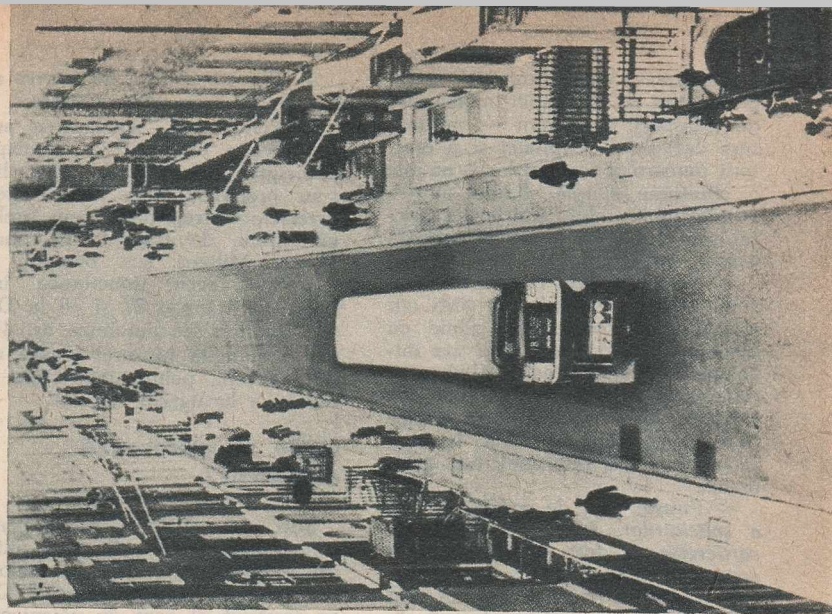
Marilana PÎRVULESCU

CUM CĂLĂTORESC PESTE UN MILIARD DE CĂLĂTORI?

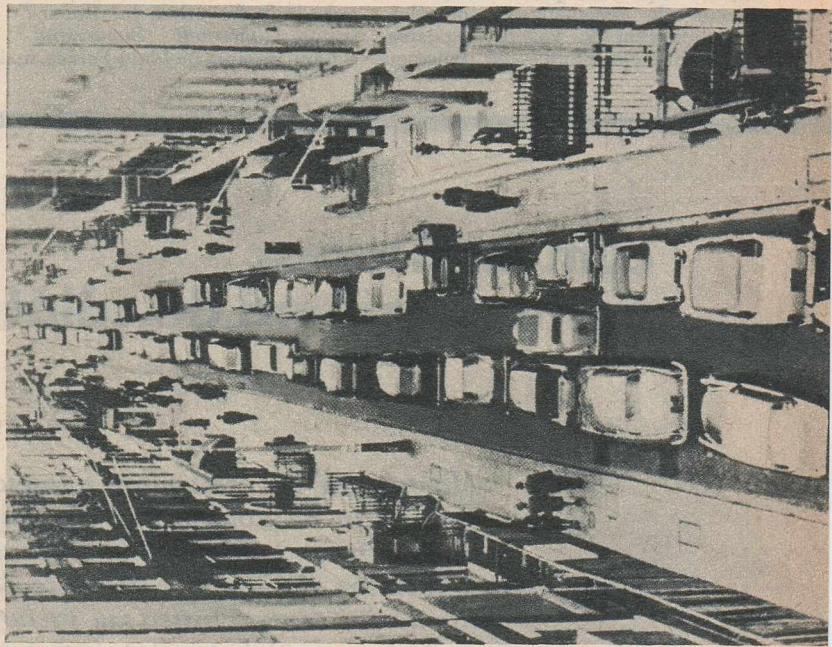
ANCHETA
„FLACĂRII“

(răspunsul la această întrebare îl aflați în paginile ce urmează)

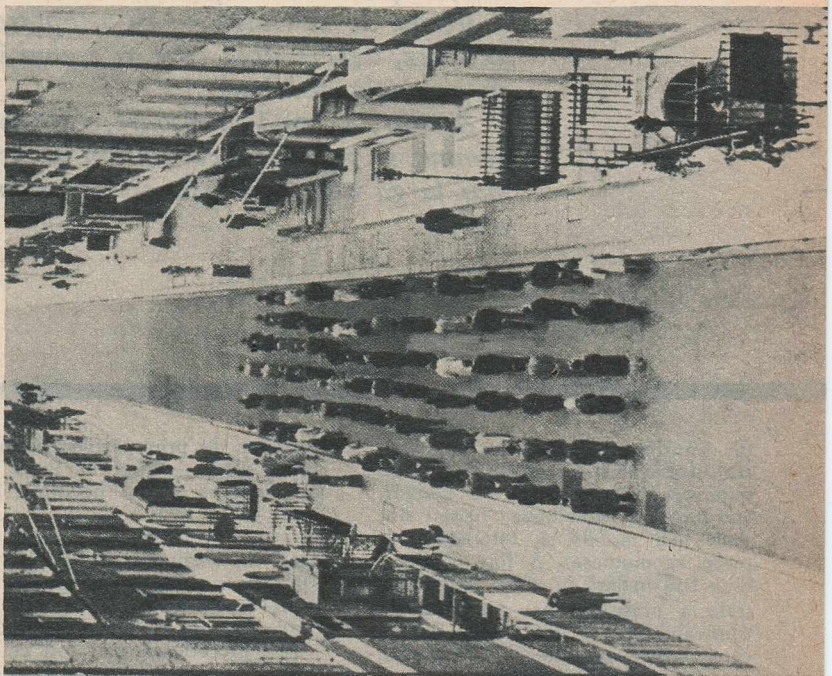
3

2

1

Asigurarea unui „flux“ continuu în circulația urbană este mult înlesnită de transportul în comun. Imaginile acestea sînt foarte edificatoare. Un număr de 66 de oameni, înșiruiți în 11 rînduri a cîte 6 (imaginea 1) ocupă o întregă suprafață pe partea carosabilă, încît nu mai permite trecerea nici unui vehicul, oricît ar încerca să se strecoare... Dacă toți acești 66 de oameni ar avea mașini (imaginea 2), vehiculele lor ar bloca pur și simplu circulația; în schimb, încalpe foarte bine într-un autobuz confortabil, care ocupă un loc relativ restrîns, lăsînd mult spațiu liber în partea carosabilă a străzii (imaginea 3). Așadar, transportului urban în comun i se cuvine prioritate din toate punctele de vedere, inclusiv crearea unui culoar special pe „firele“ de circulație ce străbat principalele artere!

Asigurarea unei ritmicități corespunzătoare a circulației mijloacelor de transport în comun — pe măsura dezvoltării Capitalei și a creșterii numărului locuitorilor — nu este o chestiune simplă. Primul nostru interlocutor — *Ion Malcoci*, inginerul șef al I.T.B. — ne informează despre înfăptuirile de până acum:

— Transportul în comun s-a dezvoltat mult în ultimii ani. Știți ciți călători sînt transportați zilnic cu mijloacele I.T.B.? Aproape trei milioane. În cursul anului 1965 s-au transportat peste 1 045 000 000 de călători. Comparația cu cifra călătorilor transportați, de pildă, în anul 1938 (circa 270 milioane), este grăitoare...

— *Firește, față de această sporire a solicitărilor, față de extinderea cartierelor, a fost necesară o reorganizare a traseelor de transport...*

— Desigur. Noile trasee au fost create după un plan alcătuit în funcție de sistematizarea orașului. S-a mai avut în vedere degajarea magistralei Nord-Sud — bd. Bălcescu

— *Dar transportul de interes uzual și cel spre noile cartiere?*

— Pentru noi, satisfacerea acestor cerințe constituie o principală preocupare. S-au creat noi linii, s-au prelungit altele. La cererea diverselor întreprinderi s-au prelungit liniile de tramvai în zonele Pipera, Militari, șos. Baicului etc. S-a făcut recent „joncțiunea” între liniile de tramvai 27 și 18 la Dris-tor, iar linia de autobuze nr. 41 a fost prelungită în jurul noului cartier Berceni, pentru mai buna deservire a locatarilor de aici.

unde se adresează călătorul?

Știe oare călătorul, venit pentru prima oară — sau de prea puține ori — în București, cu ce mijloace de transport să călătorească? Cum se descurcă el oare, în păienjenșul de linii din urbea lui Bucur?

— *Cunoașteți Bucureștiul?* — l-am întrebat pe *Iănoș Farkas*, maistru

altă parte... Și de, e cam greu să nu te poți descurca niciieri...

Iată dar o deficiență ce ar putea fi remediată de I.T.B. dacă s-ar afecta un telefon în cadrul dispecerului I.T.B. din strada Pitar Moși, la care cetățenii să obțină la orice oră informații în legătură cu itinerariile, cu posibilitățile de schimbare a unor mijloace de transport.

— *Foarte util s-ar dovedi și un „ghid I.T.B.” Se promite de mult un asemenea mijloc — practic și ieftin — de informare. Ce părere aveți despre aceasta?*

— La I.T.B. s-a întocmit un ghid al rețelei de transport în comun, care s-a înaintat Sfatului popular al Capitalei — ne răspunde tov. ing. *Dan Ignat*, adjunct al șefului serviciului circulației din I.T.B. În afara traseelor ghidul va mai cuprinde telefoane utile, comenzi pentru prestații speciale, date în legătură cu programul de circulație și cu sistemul de taxare, reguli de călătorie cu vehicule de trans-

port foarte încărcate nu numai în orele de „vîrf”, de la 5-8, ci și în diverse ore pînă la prînz — ne spune salariați *Virginia Costea*. Pînă să vină 31, trec uneori cite două autobuze 31 și cite două troleibuze...

Astfel de situații se observă și în alte cartiere.

— *Ce s-ar putea întreprinde pentru asigurarea unei mari ritmicități în circulație?*

— În scopul îmbunătățirii circulației în orele de „vîrf” — ne spune ing. șef *Ion Malcoci* — s-a luat legătura cu marile întreprinderi și instituții bucureștene, pentru eşalonarea orarului de începere și terminare a lucrului.

— *Mai există posibilități de îmbunătățire în acest sens?*

— Desigur. Este vorba de întreprinderi ca cele situate în cartierele Bucureștii-Noi, Dudești-Cioplea, Vitan etc. Noi vom stăru pentru obținerea concursului necesar, care — în fapt — vine în primul rînd în

cum călătoresc peste un miliard de călători?

Majoritatea bucureștenilor folosesc zilnic — cel puțin de două ori — un mijloc de transport în comun. Invitat la o discuție, fiecare locuitor al Capitalei își poate da amănunte despre diverse trasee sau prelungiri de linii, despre minutele pierdute într-o seară — la ieșirea de la teatru — în așteptarea unui autobuz, despre linia care ar trebui întărită cu vehicule de tipul...

Așadar, o temă arzătoare, care ne-a îndemnat și pe noi să consultăm pe scară cît mai largă atît călătorii, cît și organele de resort.

de transportul în comun pe *linie fixă* (tramvaiul) și înlocuirea lui cu mijloace de transport pe *pneuri*, autobuze și troleibuze (care sînt mult mai mobile și, totodată, mai puțin zgomotoase). A fost creată o linie fixă inelară în afara zonei centrale a orașului, pe care circulă tramvaiul 26 (o altă linie inelară care funcționează de cîțiva ani este cea a autobuzului 33).

— *Legătura cu Gara de Nord?*

— E asigurată de nu mai puțin de șapte linii de tramvai, de patru linii de troleibuze și de trei linii de autobuze care au — la rîndul lor — legături cu multiple linii de transport. Menționînd că în același punct principal de intrare în Capitală se mai află și un număr de taximetre, socotesc că cetățenii n-ar avea de ce să se plîngă din acest punct de vedere... Legături suficiente sînt asigurate și cu aeroportul Băneasa, cu autogara IRTA sau cu alte „baze” de plecare și intrare din Capitală.

forestier de prin părțile Gheorghienilor, care — aflat în Piața Gării de Nord — privea nehotărît într-o parte și în alta.

— D-apoi! Că vin amu a doua oară în Capitală, după 17 ani! Da' oi întreba, n-ai teamă. De bună seamă că și domnia ta m-ai putea lămuri cum s-ajung la...

Așa procedează mai toți cei care sosesc pe „poarta” mare a Gării de Nord: întreabă. Alții, mai verșați, care vin mai des în București — ca inginerul *Gh. Munteanu* din Brașov — apelează în cazuri presante la taximetre.

— *Ce faceți însă dacă vă aflați pe o stradă unde nu sînt stații de taximetre?*

— Mă descurc eu... Am notat în carnet numărul de telefon al „Getaxului”: 12 03 86...

— *Dar dacă vreți să aflați ce mijloc de transport trebuie să luați într-o direcție anumită, vi se dau lămuriri la acest telefon?*

— Nu... Nici la „Getax”, nici în

port în comun, obligațiile personalului I.T.B. și altele.

Sperăm că ghidul acesta va fi editat cît mai curînd și în cît mai multe exemplare (ca să ajungă!). Să nu uităm nici de turiștii străini, care-l solicită — firește — în cele mai uzuale limbi internaționale...

ah, de ce nu vine autobuzul?

Așteptînd autobuzul sau troleibuzul și văzînd cum se scurg minutele, îți pui o întrebare firească: oare parcul mijloacelor de transport în comun este folosit în mod judicios?

— La Pantelimon, la capătul liniei 65, așteptî autobuzul destul de mult — ne spune șoferul *Ștefan Alexandru*, de la O.C.L.-Mobila. Necontrolate pe traseu, mașinile vin uneori cite două laolaltă, alteori nici una...

— De cîteva luni de zile, autobuzele de pe linia 31 au devenit

interesul salariaților întreprinderilor respective.

Deplasîndu-ne apoi la serviciul de circulație I.T.B. din str. Pitar Moși, examinăm împreună cu ing. *Doru Popescu*, adjunctul șefului acestui serviciu, graficele de circulație. Constatăm astfel — printre altele — că pe linia 31, care e mai lungă cu un kilometru decît linia 34, circulă trei autobuze mai puțin (în afară de aceasta, între orele 8-14 din cele 51 mașini existente pe linia 31 se retrag o treime adică 16; așa că e explicabilă în ghesuală...).

— *Ce părere aveți?* — îl întreabăm pe ing. *D. Popescu*.

— Linia 34 e mai aglomerată decît linia 31!

(N.R. Iată un punct de vedere cu care nu putem fi de acord. Revizuirea distribuiri parcului de autobuze trebuie efectuată neîntîrziat întrucît și pe alte linii — ca de pildă: 38, 32, 37 — distribuția autobuzelor e mai puțin judicioasă. Și l

tramvaie sînt lucruri curioase: pe liniile 2 și 14, în lungime de 12,30 km și, respectiv 13 km, circulă în timpul nopții cîte un tramvai, în vreme ce pe linia 10, lungă de numai 7,50 km, circulă 3 tramvaie! Ce ne facem însă cu cartierele care nu au nici o linie de tramvai — Drumul Taberei, Balta Albă — și unde deci în timpul nopții nu circulă nici un autobuz sau troleibuz?)

călătorim confortabil?

„Nu pot să spun că sînt foarte înalt — ne mărturisește tehnicianul V. Tudor — însă cînd călătoresc cu unele troleibuze și cînd — în lipsă de loc — stau în picioare, sînt nevoit să mă susțin cu mîna de bară și să-mi întorc gîtul de o parte și de alta a acestei incomode bare de susținere. (N.R. E și explicabil, întrucît dacă troleibuzele au înălțimea de doi metri, în părțile lor laterale distanța de la podea

Garajul de troleibuze din Șoseaua Nordului. Acesta ne precizează:

— În construcția vehiculelor de transport în comun, uzina „Autobuzul” a realizat progrese. Totuși mai persistă unele neajunsuri. Autobuzele cu cîte patru rînduri de scaune (două de o parte și două de alta) sînt foarte indicate pentru transportul unui număr fix de călători, ca de pildă a excursioniștilor O.N.T.; în transportul urban însă, ele sînt inadecvate. Aceleași probleme se pun și la troleibuze. Un autobuz sau un troleibuz corespunzător pentru transportul orășenesc trebuie să aibă o platformă de urcare cît mai largă, ca să-i absoarbă repede pe călători, precum și un culoar de mijloc larg, spre a permite „fluxul” normal al călătorilor în interior, către ușa din față.

— Avînd în vedere neajunsurile semnalate, cum a acționat I.T.B.?

— Pe două căi. Mai întîi — cu prilejul reparațiilor mari — a trecut

„plusuri” și „minusuri” în sistemul autotaxării

O formă avansată de deservire pe mijloacele de transport I.T.B. — menită să înlesnească circulația în interiorul vehiculelor — o constituie autotaxarea. În cazul cînd platforma de acces și culoarele de trecere sînt largi, scurgerea călătorilor decurge operativ.

Interlocutorul nostru este de data aceasta tov. Ion Bocan, contabilul șef al I.T.B.

— Cu cîteva luni în urmă au fost sesizate de presă unele neajunsuri pe linia tramvaiului 1, unde s-a introdus autotaxarea. Astfel, aici există două tarife de bilete, iar indicarea distanțelor respective este făcută cu un scris mic, aproape ilizibil, pe niște tabele aflate la casă; în caz de aglomerație sau seara — din pricina insuficienței luminii — aceste tabele nici nu pot fi con-

torie în tutungerii, agenții Loto-Pronosport etc.?

— Ba da! — ne confirmă contabilul șef I. Bocan. Tocmai avem în plan acest lucru. (N.R. Faptul ne bucură. Amintim totuși că această propunere — făcută și prin presă — are o vechime de cîteva ani...)

★

Acestea sînt aspectele recoltate în prezenta anchetă. Firește, propunerile făcute sînt mult mai numeroase și ne vom permite să menționăm cîteva din ele: elaborarea și definitivarea studiilor de sistematizare să țină pasul cu cerințele de dezvoltare a transportului în comun; menținerea cu mai multă... statornicie a stațiilor existente; construirea de refugii pentru călători, îndeosebi în puncte aglomerate expuse tuturor intemperțiilor; studierea posibilităților de înlătu-

Deși nu e oră de „vîrf”, în Piața Romană autobuzul nr. 31 este așteptat de numeroși călători. Care o fi motivul? Modul de distribuție al autobuzelor pe linii sau nerespectarea graficului de circulație? Numai I.T.B. știe...

Oricît ai fi de... mlașabil, e greu să te strecuri prin culoarul strîmt dintre cele două bănci duble ale troleibuzului...

înă la bara de susținere este doar de 1,60 m!) Pe platforme n-ai nici un fel de susținătoare, iar cînd ieși de ușa — din cauza înălțimii reduse a vehiculului — risți să-ți cadă pălăria din cap“.

„Distanța între scaunele din unele troleibuze e prea mică, astfel că trebuie să-ți tragi picioarele într-o parte” (I. Chiriță, montor).

„Locuiesc pe la Podul Cotroceni — ne spune gospodina Ana Ionescu — însă atunci cînd mă urc într-un troleibuz cu patru rînduri de scaune (două de o parte și două de alta), vit să mă așez pe bancă din teamă să nu voi mai putea coborî la timp. Iai sînt și alți pasageri care ocolesc scaunele, astfel că pe bd. Gh. Gheorghiu-Dej sau pe bd. Republicii există destule locuri libere în troleibuze. Cauza: culoarul dintre cele două rînduri de bănci este strîmt, se blochează ușor“.

Discutăm aceste lucruri la I.T.B. cu tov. ing. Ion Opreanu, de la

la reamenajarea interioarelor unor troleibuze menținînd doar cîte un rînd de scaune de o parte și de alta; în al doilea rînd s-a intervenit la uzina „Autobuzul” care — începînd de la mijlocul anului trecut — ne furnizează troleibuze cu două rînduri de scaune de o parte și cu un singur rînd de alta.

— Va mulțumește aceasta?

— Deocamdată... Deși noi, repet, la transformările troleibuzelor cu patru rînduri de scaune pe care le efectuăm, menținem doar două rînduri de scaune...

— Ce alte propuneri mai aveți?

— În afara revizuirii înălțimii vehiculelor, a plasării barei de susținere de așa manieră încît să nu-i jeneze pe călători, a fixării unor susținătoare pe platforme, sînt de părere că ar trebui îmbunătățite calitatea prinderii scaunelor și a părților componente (canapelele), tehnologia vopsirii, precum și condițiile de microclimat din interior, îndeosebi pe timp călduros.

sultate. Atunci am propus studiarea posibilității stabilirii unui tarif unic, așa după cum de altfel există la majoritatea vehiculelor cu autotaxare.

— Este adevărat că am discutat acest lucru și că inconvenientele semnalate mai persistă — recunoaște contabilul șef. Noi am propus, de altfel, organelor în drept, tarife unice pentru toate categoriile de vehicule de transport în comun...

— E vorba însă numai de linia 1 cu autotaxare. Pentru ea ați propus un tarif unic?

— Nu.

— Dar pentru linia 14? Văd că s-a introdus experimental și aici un mecanism nou de autotaxare (care, în treacăt fie spus, mai trebuie perfecționat, întrucît uneori se blochează).

— Nici pentru linia 14...

— Pentru a se înlesni și mai mult procurarea biletelor nu s-ar putea pune în vânzare tichetele de călă-

rare a zgomotelor provocate la închiderea și deschiderea ușilor de la troleibuze și autobuze; procurarea de mărunțiș de către încasatori la depouri și capete de linii, spre a se evita blocarea spațiului din fața „casei” și deci aglomerarea artificială a vehiculelor; controlarea mai riguroasă a taximetriștilor, întrucît unii dintre ei refuză în mod nejustificat servirea cetățenilor.

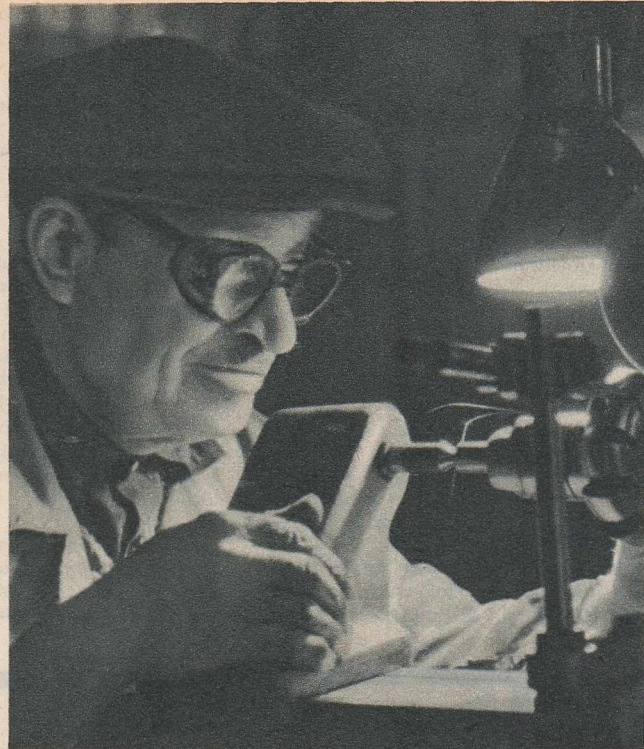
Problemele ridicate sînt variate și destul de importante în complexitatea transportului urban. Considerăm că, analizate „pe toate fețele” de către organele de resort, selectate și traduse operativ în fapt, propunerile făcute pot contribui la îmbunătățirea transportului în comun, a confortului mijloacelor de transport, a circulației — în general — din Capitală.

Mircea SCRIPCĂ
Fotografi de S. STEINER

Primăvara oraşului —
Constantin Concu, Craiova

Primăvară înflorită —
Tibor Szekely, Tg. Mureş

CITITORII FOTOGRAFIAZĂ

un proces de divorţ sul-generis

În legătură cu ancheta intitulată „De bunăvoie și nesilit de nimeni”, apărută în câteva numere din „Flacăra”, vreau să împărtășesc redacției și cititorilor revistei un fapt din orașul Brăila.

Recent, în sala Clubului uzinelor de utilaj greu „Progresul” s-a desfășurat... un proces de divorț la care a asistat un numeros public. Proces în toată regula, cu un președinte de tribunal, judecători, procuror, martori și — bineînțeles — cei doi împincați: soții Paraschiv, muncitori fruntași. Ambii soți înaintează tribunalului cereri de desfacere a căsătoriei. Soțul imputa soției infidelitate și lipsă de preocupări pentru menajul comun; soția îi reproșa soțului atitudini brutale, dezinteres față de problemele familiei și necumpătare în cheltuieli. Martorii audiați au arătat că între cei doi soți au existat într-adevăr neînțelegeri, dar că acestea nu sînt de natură să ducă pînă la desfacerea căsătoriei. A reieșit că cererea de despărțire a fost înaintată de soție sub influența părinților ei, care s-au amestecat în căs-

nicie, făcînd presiuni în acest sens asupra fiicei lor.

Faptele au dus la luări de atitudine din partea procurorului și a numeroși cetățeni din sală care au combătut cu vehemență cele două cereri de desfacere a căsătoriei. Argumentele invocate de cei ce au luat cuvîntul au convins tribunalul, care a respins cererea de divorț. Cei doi soți, încredințați pînă la urmă că neînțelegerile lor se pot aplană, au hotărît să se împăce.

Acest proces original a fost în fapt una din numeroasele acțiuni cu caracter educativ organizate de Comitetul orașesc U.T.C., în colaborare cu Comitetul pentru cultură și artă al orașului Brăila și cu sprijinul tinerilor muncitori, tehnicieni și funcționari de la Fabrica de confecții și de la uzina „Progresul”.

Anghel AVRAM-Brăila

orice sugestie e binevenită...

Cititorul Cristian Repede din București ne dă unele sugestii privind în special aspectul grafic al publicației noastre.

D-șă e de părere, de pildă, ca dreptunghiul roșu în care e tipărit numărul revistei să fie încadrat nu în spațiul fotografiei, ci sus, lingă titlu. După cum poate a remarcat corespondentul nostru, această problemă a mai constituit obiectul unui dialog în revistă cu alți cititori. Firește, pot exista multiple formule de prezentare grafică a unei coperte. Noi ne-am oprit deocamdată la cea din prezent. Nu afirmăm însă că ea nu este susceptibilă de modificări.

O a doua problemă ridicată de tov. Repede este plasarea anumitor rubrici permanente în aceleași locuri, în aceleași pagini, apreciind aceasta drept monotonie. Ne pare rău, tovarășe Repede, dar formula la care vă referiți este folosită în prezent de cvasi-unanimitatea publicațiilor periodice din țară (vezi Contemporanul, Gazeta literară, Veac nou etc.) și din străinătate, tocmai pentru ca fiecare cititor să știe unde va găsi rubrica pe care o îndrăgește, pe care o caută. Deși, după cum vedeți, nu împărtășim opiniile dv., vă rugăm a ne mai da sugestii. Ele sînt oricînd binevenite. Despre fotbalistul dv. preferat — Vasile Suciu — veți citi la rubrica „Pe scurt”.

vor avea copiii discurile lor?

Prin nota intitulată „Discuri pentru copii” din nr. 9 al revistei se critica numărul insuficient de discuri cu muzică pentru copii. Întreprinderea vizată — „Electrecord” — ne trimite la redacție o scrisoare prin care răspunde acestei critici. În scrisoare sînt citate, printre altele, titluri de piese muzicale din creațiile compozitorilor români, clasici sau contemporani (D. G. Kiriac, N. Lungu, Ion Vasilescu, Marin Constantin), ca și imprimarea „Din cîntecele echipajului Val-Virtej” în interpretarea actorilor cunoscuți din emisiunile respective ale televiziunii — imprimări deja cunoscute și consemnate la timp la rubrica noastră „Memento”. În încheiere întreprinderea „Electrecord” ne dă asigurarea

că se va preocupa în continuare „de lărgirea repertoriului pentru copii” și că va programa „noi discuri cu cîntece adecvate acestora”. Din păcate „Electrecord” nu ne citează nici măcar titlul unui cîntec inclus în planul său de imprimări.

dialog cu un tînăr din oltenița

„Să știți că sînt unul dintre cititorii pasionați ai revistei dv. De trei ani sînt abonat și am avut ocazia să văd schimbările, îmbunătățirile aduse revistei. Mi-au plăcut multe articole și mi-au displicut altele”. Cu aceste cuvinte își începe scrisoarea tov. Gheorghe Baltac din Oltenița. Apoi citează materiale din categoria celor ce „i-au plăcut”: Anchetă despre muzica ușoară (pe care — pe drept cuvînt — ne acuză că am abandonat-o) și anchetele „De bunăvoie și nesilit de nimeni...” și „V-ați gândit la tineret?” Salută ca pozitivă atenția pe care o acordăm publicării de fotografii de actori și cîntăreți. Tînărul nostru corespondent omite însă să ne comunice ce anume „i-a displicut”, lucru pe care îl rugăm să-l facă în viitor. Și acum, tovarășe Baltac, un mic dialog:

1) O copertă cu fotografia pe care ne-o cereți — a solistului de muzică ușoară Dan Spătaru — a apărut în numărul trecut al revistei. Vom ține seamă de celelalte sugestii pentru coperta noastră.

2) De asemenea, potrivit dorinței dv., vom publica peste câteva numere și un scurt material despre trăsăturile caracteristice ale stilului „Ye-Ye” în muzica ușoară. Ne bucurăm succesele dv. la învățătură și în munca de organizație și vă urăm să le sporiți.

în câteva rînduri

Ion Mîrcea Panat — Sibiu. Vă mulțumim pentru caldele aprecieri privitoare la conținutul publicației noastre. Dorim ca ea să fie și în viitor așteptată — așa cum afirmăm

dv. — cu nerăbdare. Sperăm să publicăm într-un viitor nu prea îndepărtat un scurt material despre culturism.

Ilie Grigore — orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Firește că un eveniment sportiv de importanță mondială ca pionatul mondial de fotbal va fi — într-o formă sau altă — reflectat în paginile revistei noastre. Sîntem nevoiți să răs-pundem pentru a nu știm cititorilor: scrierea unor nume proprii în titluri cu literă mică nu constituie o eludare a regulilor ortografice ale limbii române, ci doar o formulă grafică folosită — așa cum dv. însivă arătați — și de altă publicații (Ramuri, Ateneu, Lu-aceaful etc.).

Elevă clasa a X-a — Slobozia. Vă mulțumim pentru aprecieri și pentru „micuț dv. portret”, cum spuneți. V urăm sănătate și succes în învățătură cu prilejul împlinirii vârstei de 17 ani. Din cauza emoției — probabil — ați uitat să ne scrieți eserțialul: numele și adresa dv. Nu omiteți acest lucru atunci cînd veți mai reveni.

Codruța Leu — Brăila. Peșiunea dv. pentru problema de istorie este demnă de toată lauda. Credem de asemenea că într-o măsură am reflectat în revistă tematica sugerată de dv.: momente mai puțin cunoscute din istoria patriei. V promitem să acordăm și în viitor atenție unor asemenea momente.

Nelu Rimy — Petroșeni. Nu credem că e absolut necesar o rubrică specială dedicată oamenilor de știință și descoperirilor lor, de vreme ce facem în cadrul altor rubrici Emil Racoviță în nr. 15, Ni Bohr în nr. 11, Ernst Haecck în nr. 10 sînt doar cîteva exemple în acest sens. Vo mai scrie în curînd despre vanții Henri Coandă, Dimitri Grecescu etc.

Aurora-Silviana Nicolescu — Brăila. Regretăm, dar nu publicăm adresele actorilor străini. Despre Jean Marais a publicat un articol și un portret în culori (nr. 40 din 1961). Vom mai reveni asupra personalității sale atunci cînd ne va cere actualitatea cinematografică, apariția unui film al său pe ecrane sau i

Ultima operație —
ing. Aurel Dula, Petro-
șeni

trarea în producție a unei realizări mai însemnate.

Nuți Cezar — București, Al-
măjeanu Străin — Timișoara.
Pentru a vă putea răspunde
comunicați-ne urgent adresele
dv. complete.

cititorii către cititorii

Următorii cititori doresc să
corespundeze :

Silvia Sfirlea, studentă, 18
ani, Cluj, str. Almașului 3 :
teme diverse, ilustrate ; Li-
liana Marinescu, elevă, 17 ani,
Rm. Vilcea, str. Lenin 7 :
ilustrate ; Maria Gherman,
elevă, Școala profesională
„Electroprecizie” Săcele, Bra-
șov, str. Oituz 66 : ilu-
strate ; Mimi Stănculescu,
21 ani, București of. 26, str.
Călugăreni 20 : literatură,
ilustrate ; Marianne Wonnerth
și Maria Kapussy, asistente
medicale, dispensar Smeleacu,
rn. Deta, reg. Banat : teme
diverse, ilustrate ; Costică Clo-
banu, Vaslui, str. Racova 8 :
teme diverse ; Ioan Dodoc,
orașul Gheorghie Gheorghiu-
Dej, alea Viorelelor, bl. Tine-
retului, sc. 1, et. II, cam. 39 :

ilustrate ; Maxim Radu, student,
Iași, str. Decebal 4, bl. B 1, sc.
B., et. 3, ap. 16 : teme diverse ;
inginer Mircea Băcanu, Bucu-
rești, rn. N. Bălcescu, str. Sf.
Ecaterina 10 : teme diverse,
ilustrate, filatelie ; Dumitru
Tincă, lăcătuș mecanic, 20 ani,
U.R.U.M.P., Petroșeni : teme
diverse ; Mihail Vlad, munci-
tor, 19 ani, București, rn. N.
Bălcescu, str. Săbăoani 12,
bl. E-7, ap. 15 : istorie, literatură,
ilustrate ; Nicolae On, me-
canic, 23 ani, Lupeni, str. M.
Eminescu 11 : sport, ilustrate ;
Anton Matula, elev, Nădrag,
rn. Lugoj, internatul liceului :
cinema, ilustrate ; Steliana
Ghidarcea, elevă, Școala ge-
nerală de 8 ani, Virtoapele
de Jos, rn. Roșiori, reg. Bucu-
rești : cinema, ilustrate ; Na-
talia Mocanu, fotografă, Bu-
zău, str. Vasile Caloian 9 :
literatură, cinema, ilustrate ;
Mariana Mosoia, elevă, Școala
tehnică sanitară, com. Văleni
— Podgoria, rn. Pitești : teme
diverse.

cititorii intrebă

viața unui haiduc...

„Doresc să aflu câte ceva din viața
și lupta haiducului Radu Anghel”.

Vlad MIHAI
București

Răspunde scriitorul DUMITRU
ALMAȘ.

Radu Anghel, unul dintre ultimii
haiduci munteni, a haiducit acum o
sută de ani prin Vilcea, Argeș, Mus-
cel, Prahova. Originar probabil din
satul Riureni (Oltenia), Radu Anghel
a fost întemnițat încă de copilându-
se, pentru vagabondaj. În temniță s-a in-
tilnit și cu alți dezmorțeniți ai soar-
tei. De la ei a învățat, așa cum se
întimplă, tainele „hoției”. Eliberat, a
intrat slugă la un boier. A muncit.
A strins ceva bani. A deschis o
crîșmă în Riureni, dar și-a atras ura
arendășului, ale cărui circiumi se ve-
deau concurate. Au început vexa-
țiunile : bătăi, distrugerii și chiar in-
cendierea circiumii lui Radu Anghel.

Dirz, neînfricat, cu un ascuțit simț
al dreptății, Radu Anghel a făcut apel
la autorități. N-a primit nici un sprijin.
Căutându-și singur dreptatea refuzată
de boieri, Radu Anghel l-a prins pe
arendăș și l-a torturat.

A fost la rindu-i prins de jandarmi.
Închis, a evadat. Prins din nou, e ju-
decat la Cimpulung și condamnat, dar
izbutește din nou să scape și să ia
calea codrului, devenind căpetenie de
haiduci.

Ceata lui Radu Anghel a dat mult
de furcă poterelor din vremea lui
Barbu Știrbei. A golit de parale su-
medenie de negustori. A devastat
multe conace boieresti. Și, ca orice
haiduc, Radu Anghel a luat de la
bogăți și-a dat „celor săraci, să-și
cumpere boi și vaci”.

Dar calea haiduciei nu putea re-
zolva problema mizeriei, a sărăciei,
a asuprii. Era o cale eroică, dar
strimbă de a căuta dreptatea.

Prins în satul Domnești, Radu An-
ghel a fost ucis în apropiere de Tîr-
goviște, pe la 1860.
Scriitorul N. D. Popescu, autor al
multor povestiri despre haiduci, îl
compară cu Rocamboles, eroul roma-
nului de aventuri al lui Ponson du
Terrail. Celebritatea lui Radu An-
ghel a făcut ca și pictorul C. Lecca
să-i facă un mare și impresionant por-
tret, aflat în Galeria națională din
cadrul Muzeului de artă al Republicii
Socialiste România.

alexandre dumas-fiul

„Ce aş putea afla despre creația
literară și de dramaturg a lui Du-
mas-fiul ?”

Gheorghe MATEAS
Caransebeș

Răspunde prof. doctor docent N. N.
CONDEESCU, prorector al Universității
București, director al Institutului de
Limbi și Literaturi străine.

Teatrului romantic francez, atât de
aplaudat în Franța pe vremea mo-
narhiei censurate (1815-1848), i-a ur-
mat, ca formă deosebit de apreciată,
piesa socială, varietate a dramei bur-
gheze cu caracter de critică a mo-
ravurilor și pretenție de a lecuși ra-
cile. Cei mai de seamă exponenți ai
teatrului social — denumit și „teatrul
cu teză” — au fost Emile Augier
(1820-1889) și Al. Dumas-fiul (1824-
1895). Acesta din urmă era fiul scriito-
rului cu același nume, binecunoscutul
autor al romanelor : „Cei trei mus-
chetari” și „Contele de Monte-Cristo”.

Al. Dumas-fiul s-a impus atenției
publice prin romanul său „Dama cu
camelii”, din care a extras și o piesă
cu același titlu (1852), bază a libre-
tului admirabilei opere a lui Verdi,
„Traviata”. De la acest prim succes
și pină la „Francillon” (1887) diverse

teatre pariziene i-au jucat aproape
anual piese cu abile contexturi de in-
trigă, pline totodată cu elocvente
denunțuri puse în gura cîte unui ra-
sionneur, încarnare a opiniilor drama-
turgului. Astfel, „Le demi-monde”
(„Lumea curtezanilor”, 1855) atrage
atenția asupra primejdiei sociale a fe-
meilor întreținute ; „La question d'ar-
gent” („Problema banilor”, 1857) ex-
primă neliniște în fața nestăvilitelor
pofte capitaliste de cîștig și a cora-
larului ei, luxul sfidător ; „Le fils
naturel” („Copilul din flori”, 1858)
pledează pentru fata sedusă și stig-
matizează pe seducător. Penultima
piesă a lui Dumas-fiul, „Denise”
(1885), este, desigur, capodopera lui.
Înfățișează un aspect, cel sentimental,
al raporturilor dintre nobili și bur-
ghezi, reliefînd trăsături de moravuri
și făcînd să vibreze ascunse fibre su-
fletești.

Împreună cu Augier, Dumas-fiul a
exercitat o oarecare influență, asupra
teatrului nostru din a doua jumătate
a veacului trecut, de la „Boieri și
ciocoi” de Alecsandri la „Cîmii” și
la „Jucătorii de cărți” de Haralamb
G. Lecca. Cea mai bună monografie
asupra lui Dumas-fiul a fost scrisă de
compatriotul nostru, prof. univ. Octav
Gheorghiu (Le théâtre de Dumas-fils
et la société contemporaine, 1931).

în lumea termitelor

„Care este felul de viață al ter-
mitelor ?”

Vasile INȘAN
Arad

Răspunde MARTIN HAMAR, doctor
în științe biologice.

Termitelor sau furnicile albe sînt
insecte termofile (iubitoare de căldură)
originare din țările cu climat cald.
Denumirea lor vine de la cuvîntul la-
tinesc termes, care înseamnă „sfe-
delitori ai lemnului”.
Se cunosc peste 2 600 specii de ter-
mite, răspîndite mai ales în regiunile
tropicale și subtropicale ale globului
pămîntesc (în Europa sînt mai fre-
vente în regiunile mediteraneene). În
țara noastră ele au fost semnalate în-
tr-o serie de localități cu climat mai
cald, din regiunile Galați, București,
Dobrogea, Oltenia, Ploiești etc.

Termitelor trăiesc în colonii mari, în
galerii sau cuiburi ce și le cons-
truesc singure. Asemenea coloniilor se
compun din indivizi aripați și ne-
aripați de diferite forme și mărimi.

denumiți lucrătoare, soldați, nimfe și
indivizi reproducători.

Tot în componența coloniilor de ter-
mite intră și o regină (măta). Regi-
nele sînt singurele care trăiesc, de
obicei, cîteva zeci de ani.

Cuiburile termitelor au forme și
dimensiuni diverse ; ele se prezintă
sub formă de mușuroaie, movile sau
chiar turnuri. În Africa cuiburile unor
termite ajung pină la 15 m înălțime,
cu o circumferință de 20-30 m,
avînd o durabilitate de aproape 50-60
de ani. Multe termite își fac cuiburi
în interiorul scorburilor de copaci sau
subterane.

Fiind prin excelență insecte xilofage
(se hrănesc cu celuloză), rod bu-
tucii și rădăcinile diferitelor plante
lemnoase, producînd pagube însem-
nate. Distrug stîlpii spaliereilor, butucii
și rădăcinile viței de vie, lemnul dife-
ritelor construcții, traversele de cale
ferată, stîlpii de telegraf etc.

În multe țări calde combaterea
acestor insecte constituie o problemă
importantă.

pe scurt

Anghel Calniceanu, Anina. Automob-
bilele moderne au la bază motorul cu
ardere internă. Primele automobile
însă aveau un motor cu aburi ; ele au
fost construite de francezul Cugnot
în anul 1769. Abia după mai bine de
un secol, în anii 1885-1887, a fost
construit vehiculul ce poate fi consi-
derat cu adevărat bunicul automob-
ilului modern : primul autovehicul
înzestrat cu motor cu ardere internă.
Autorii : germanii Benz și Daimler.

Petre Popia, Călărași. Consultați lu-
crarea „Șapte monumente celebre ale
arhitecturii antice” de G. Chițulescu
și T. Chițulescu (Editura tehnică).

Nicoleta Dulcea, Rm. Vilcea. Mar-
garetei Pislaru îi puteți scrie pe
adresa Teatrului „Lucia Sturdza-Bu-
landra”, bd. Schitu Măgureanu 1.

Mihai Cepăreanu — Drăgășani.
Adresa librăriei „Cartea prin poștă”
este : str. Sergent Nuțu Ion nr. 8-12,
raion V. I. Lenin, București. Scrieți
la această adresă.

Vasile Gălăghe — Răstoaca, raion
Focșani. Un asemenea raliu neexis-
tînd, nu putem nici să vă spunem
cîți kilometri are. Vă putem însă da
distanțele respective de pe teritoriul
țării noastre : Bors-Oradea, 8 km ;
Oradea-Cluj, 152 km ; Cluj-Tg. Mureș,
105 km ; Tg. Mureș-Gheorghieni,
109 km ; Gheorghieni-P. Neamț, 86 km ;
P. Neamț-Bacău, 60 km ; Bacău-Foc-
șani, 103 km ; Focșani-Buzău, 65 km ;
Buzău-București (prin Urziceni) 111 km.
Prin aceasta v-am răspuns și la a
doua întrebare : București-Focșani
(prin Urziceni), 176 km.

Tanța și Geta Ghilea — Făurei. În
Editura muzicală a Uniunii compozi-
torilor a apărut încă în urmă cu
cîțiva ani un volum intitulat „Opere
alese” de Ciprian Porumbescu în care,
pe lîngă o serie de lucrări ale compo-
zitorului, puteți afla și un studiu de
George Breazu, despre viața și opera
acestui înaintaș al muzicii noastre.
Aceași editură vă scoate de sub
tipar, în cursul anului curent, o bro-
șură închinată vieții lui Ciprian Po-
rumbescu (colecția „Viața în imagini”).

Emilia Costache — Mizil. Actorului
Silviu Stănculescu îi puteți scrie pe
adresa Teatrului Muncitoresc C.F.R.,
Calea Giulești 16, București.

Const. Firdean, Făget, reg. Banat.
1) E vorba doar de faimoasa expresie
a Cetățeanului Turmentat din come-
dia „O scrisoare pierdută” de I. L.
Caragiale. Într-adevăr, binecunoscutul
personaj caragialesc rostește cuvîntul
cioclopedică, denaturînd, din igno-
ranță, cuvîntul „enciclopedică”. 2)
Saxonul este creația parizianului An-
toine-Joseph (Adolphe) Sax (1814-1894),
fiul lui Charles-Joseph Sax (1791-
1865), belgian de origine, la rindu-i
făuritor de asemenea instrumente.

V. SILVIAN

anticurenții?

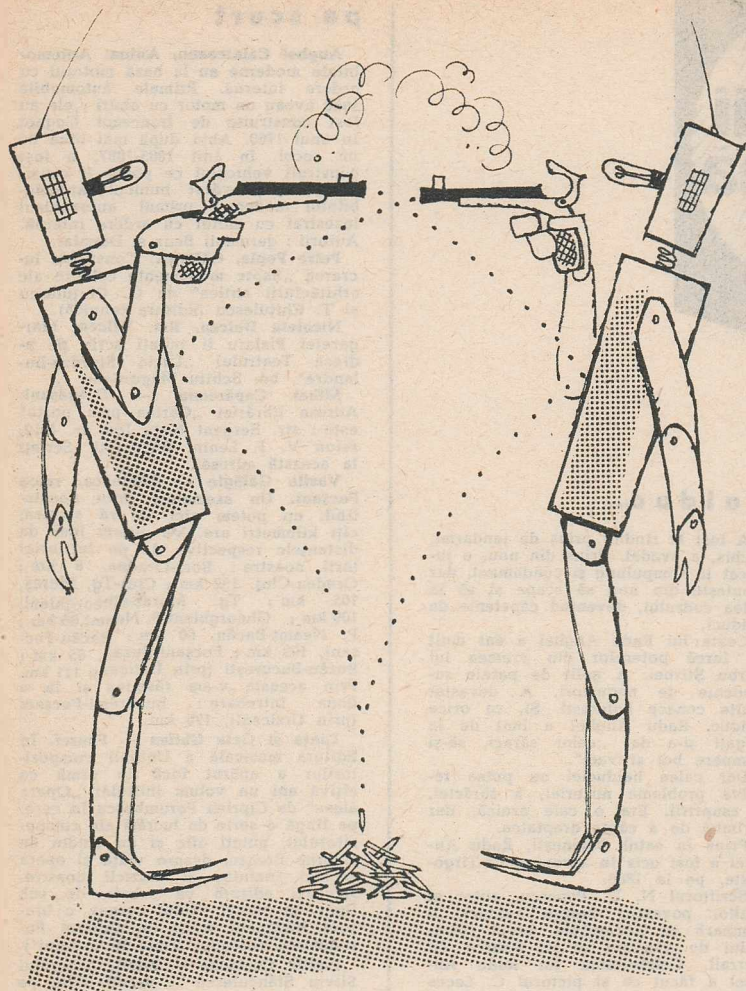
„Ce sînt anticurenții ?”

R. REC
com. Teregova, reg. Banat

Răspunde prof. univ. VIRGIL HILT.

Cuvîntul „anticurent” nu este fo-
losit în geografie. Numai într-un sin-
gur caz prefixul „anti” apare în acest
context : atunci cînd se indică o arie
împrejurul căreia presiunea descresțe
și în care există un maximum baro-
metric (anticiclone), în contrast cu aria
împrejurul căreia presiunea crește și
în interiorul căreia s-a format un mi-
nimum barometric (ciclone).
Ariile anticiclonice sînt caracte-
rizate prin calmul și uscăciunea aeru-
lui ; ciclonii, în schimb, ocupă re-
giunile în care aerul este în mișcare
și în care ploile cad frecvent. Anti-
ciclonii și ciclonii se stabilesc, rînd
pe rînd, după anotimpuri, cînd pe
uscat, cînd pe mări, oceane etc. Anti-
ciclonii sînt centre de emisie a
vînturilor, ciclonii centre de atracție
a acestora.

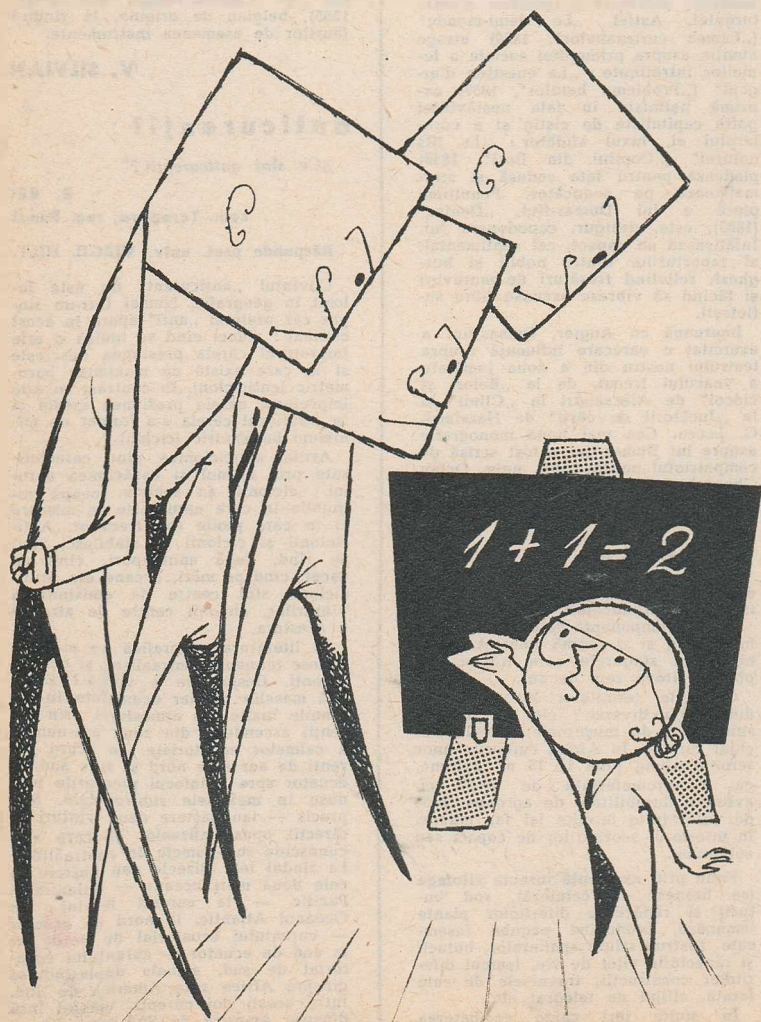
În literatura geografică se mai in-
tilnesc termenii contraalze și contra-
curenții. Despre ce e vorba ? Dato-
rită maselor de aer acumulate în re-
giunile înalte ale atmosferei prin cu-
renții ascendenți din zona așa-numită
a cîrmelor ecuatoriale, se scurg cu-
renții de aer spre nord și spre sud de
ecuator spre a înlocui pierderile pro-
duse în maximele subtropicale. Mai
precis — iau naștere două vînturi în
direcții opuse alizeelor și care sînt
cunoscute sub numele de contraalze.
La rîndul lor, alizeele dau naștere în
cele două mari oceane — Atlantic și
Pacific — la curenții marini ; în
Oceanul Atlantic, la nord de ecuator
— curentului ecuatorial de nord, iar
la sud de ecuator — curentului ecu-
atorial de sud, ambele deplasîndu-se
dinspre Africa spre America de Sud.
Între acești doi curenți, venind însă
dinspre America de Sud spre țăr-
murile Africii, se formează contracurenții
ecuatoriali.

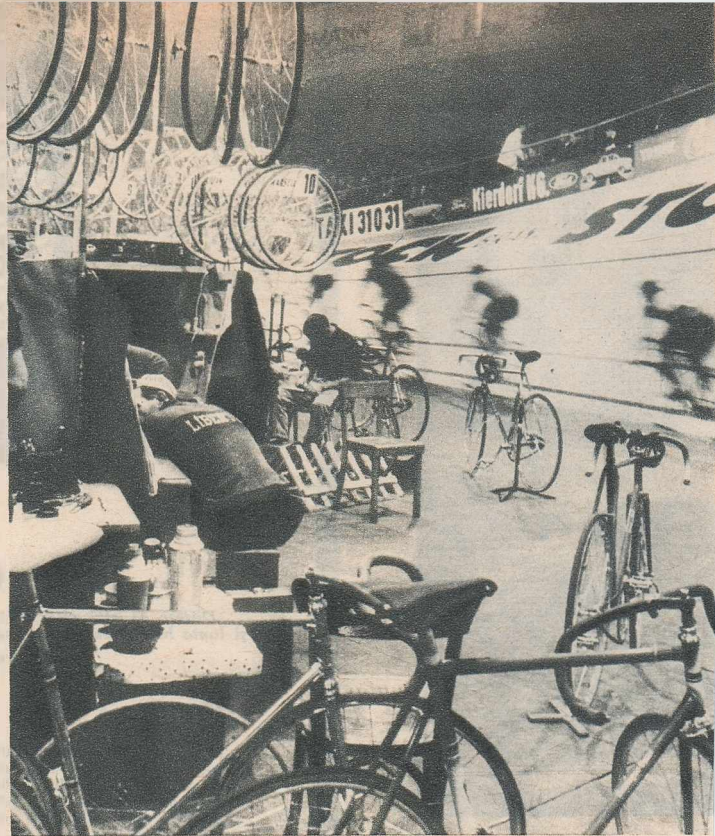
O afacere de onoare.

UMOR

de Eugen TARU

Capete pătrate.

cursa de șase zile

morișca infernală

Nimeni nu a descris mai plastic, mai plin de umor, „cursa de șase zile”, decât „reporterul frenetic” Egon Erwin Kisch. Reportajul său „Morișca infernală”, consacrat „caruselului furibund al celor șase zile fără de noapte”, rămâne piesă de antologie. Cine nu a avut prilejul să-l citească, va trebui să se declare mulțumit cu încercarea, întreprinsă aci, pentru deslușirea acestei originale competiții care „își desfășoară accesele de furie” pe velodromurile de iarnă ale Europei occidentale și ale Americilor.

La sfârșitul secolului trecut, când bicicleta cucerise lumea, nimic nu se bucura pe plan sportiv de mai multă stimă ca efortul prelungit. În acest climat, în America — unde excentricitățile erau încă de pe atunci la ele acasă — se organizează pentru prima oară, în 1891, pe velodromul de la Madison Square Garden (New York), cursa de șase zile. Proba era individuală, fiecare ciclist putându-se odihni cind dorea, învingător fiind declarat cel ce a parcurs cea mai lungă distanță în răstimpul* celor 6 zile. Victoria înregistrată în prima cursă de un anume Martin este de domeniul statisticii; mult mai importantă ni se pare constatarea că, în asemenea condiții, exhibiția ciclistilor pretindea un efort de-a dreptul inuman. Totuși, cursa a avut succes și a devenit anuală până în 1898, cind ciclistul Miller a terminat învingător, parcurgînd 3 368 km, în timp ce unii din adversarii săi au făcut crize de nebunie. Din acea zi, se statornicește obiceiul ca la cursă să participe cite doi alergători în echipă, unul din ei fiind în permanență obligat să rămînă pe pistă, în vreme ce celălalt mănincă, se odihnește, este masat sau doarme. Nici formula aceasta, numită „americană”, nu a ușurat prea mult eforturile celor ce se învîrtesc nebunește, șase zile și șase nopți, cu spinările încovoiate peste ghidon, în ovalul fără de sfîrșit al velodromului, „în sens vermalinal” cum zice Kisch, cu gîndul la omizi.

Dar moda a prins și ea se va răspîndi. La Paris, cursele de 6 zile încep în 1913, iar la Berlin — în 1914, chiar după izbucnirea războiului. În aceeași epocă iau însă amploare cursele cicliste pe șosea; se înmulțesc probele pe etape; se lungesc mereu distanțele — în așa fel încît sezonul de vară foarte încărcat nu mai cedează sezonului de iarnă decît niște cicliști oboșiți de eforturi, adesea epuizați. Cursa de 6 zile devine pentru

cicliști un fel de supliment indezirabil în care își marchează doar prezența pentru a nu-și pierde popularitatea. Adesea unii campioni anunță dinainte că se va retrage din cursă după 48 de ore. Săritul sportiv nu mai guvernează aceste curse, care devin astfel doar un element pitoresc în viața nocturnă a marilor orașe. Dar cei ce au investit bani în construcția velodromurilor de iarnă nu pceda; ei caută să agrementeze cursel să le sporească spectaculozitatea, pentru a nu pierde clienții din tribune care vși-și petrec aci adesea zile și nopți șir, închiriind saltele și pernife, trăgî și cite un pui de somn, consumînd barurile și bufetele din incinta velodromului, ascultînd muzică pentru destinde — totul în timp ce „morișca infernală” se învîrtește la nesfîrșit. Cicliștii înș trebuiau stimulați într-un fel, pentru tot pedalînd, era firesc să-i apuce ația. Se instituie clasamente pe puncte pentru sprinturi după un anumit număr de ture, se oferă premii la ore fixe. Întră în joc acum toată gama publicității, completînd arta spectacolului. o estradă din mijlocul velodromului, c tărăji celebri vin în miez de noapte microfon să-i mai trezească pe spectatori care picotesc; actrițe frumoase stau linia de sosire și oferă acolade fogenice liderilor în cursă; diverse firme oferă premii bănești sau în obiecte pentru cîștigătorii zilei, pentru a mai d morți pe cicliști din toropeală. Organizatorii înovează mereu; ei au introdus curse cu handicap pe 300 de ture; buni dînd celor mai slabi un avans merge pînă la 12 ture); curse-record anumite distanțe (50, 60, 70 km); cu antrenament mecanic, în care cicliști sint precedați de motorete ușoare num dermy; curse cu premii pe o oră etc.

Toate aceste compromisuri nu au putut salva cursele de 6 zile în orașul lor baștină, New York, unde s-a renunțat la ele încă din 1939. Pe calendarul unei europene a velodromurilor de iarnă mai figurează astăzi curse de 6 zile la Viena, Dortmund, Frankfurt, Mac Bruxelles, Zürich, Amsterdam, Köln, Bremen, Milano, Anvers și în alte orașe. În momentele de virf ale cursei, la competiția de la Zürich (la începutul acestui an) s-au înregistrat 12 000 de spectatori. Curioși mai sint oamenii pe diferite teritorii ridiane...

Victor BĂNCIULESCU

O FAMILIE... SOLIDĂ

Ponderea elementului latin în vocabularul limbii române e dată nu numai de cuvintele latinești transmise neîntrerupt, din generație în generație, începând cu epoca stabilirii romanilor pe aceste meleaguri, ci și de cuvintele latinești pe care le-am primit prin intermediul altor limbi, mai ales franceza. De pildă, adjectivul latin *solidus* n-a fost moștenit direct, dar îl recunoaștem în mai mulți termeni pe care i-am împrumutat în decursul timpului. În primul rând, trebuie menționat *solid*, foarte apropiat ca sens și formă de prototipul latin. Exemplele următoare sînt mai puțin evidente și de aceea mai interesante :

Solidus devine în franceză *sou* (nume de monedă), iar în italiană *soldo* (același sens) de la care a derivat *soldare* (= a plăti o leafă, o soldă) și de la acesta *soldato* (= soldat). Prin urmare, cuvîntul latin *solidus* e reprezentat în românește nu numai prin *solid*, *soliditate*, *solidificare* etc., ci și prin *soldă* și *soldat*.

Printre alte înțelesuri, *solidus*

îl avea și pe acela de „intreg”, care explică locuțiunea din limbajul juridic în *solidum*, textual, „pentru tot” ; un număr de persoane au un drept sau o obligație în *solidum* dacă fiecare beneficiază de drept în întregimea lui, e legat de o obligație în întregul ei. Francezii au tradus noțiunea juridică în *solidum* creînd cuvîntul *solidatre*. Aît *solidatre*, cit și termenii din familia sa (*solidarité*, se *solidariser*) se folosesc și în afara sferei juridice, denumind o legătură trainică, o unitate de concepție, sentimente, interese, acțiuni, cum arată de altfel și echivalentele noastre *solidar*, *solidaritate*, a se *solidariza*.

Dacă *solidus* a devenit în franceză *sou* (cum am arătat mai sus), *solidare* (= a întări) s-a transformat în *souder*, în românește a *suda*. Printre reprezentanții lui *solidus* în limba noastră se numără deci *solid*, *solidă*, *soldat*, *solidar*, a *suda*, atît de variate prin înțelesul lor.

Sorin STATI

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

SUBȚIRE

ORIZONTAL : 1) Bandă subțire și flexibilă de celuloid — Hîrtie subțire și transparentă folosită la desen. 2) Tesătură de bumbac străvezie și subțire — Obiect vestimentar mai subțire decît paltonul (pl.). 3) Tesătură subțire pentru baste — Insemnată. 4) La table — Frică (pl.) — Dromader. 5) Animal din Tibet — Tesătură de mătase foarte subțire și străvezie — A prinde. 6) Decupare de piese sau de figuri dintr-o placă subțire de lemn sau alt material — Rădă. 7) Cost — Caustici (fig.). 8) Articol — Pește de Dunăre cu capul lung și subțire. 9) Întinsă — Fluviu în Italia — Onomatopeea loviturii. 10) Subțire și întepător — Zboară grațioasă pe ape — Pasăre călătoare cu ciocul lung. 11) Bucată de lemn lungă și subțire — Aștri luminoși — Șuvițe. 12) Riu în Asia — A veni — Leliță (reg.). 13) Verigă — Mamifer din mările arctice. 14) Foarte subțire — Cîntec de leagăn. 15) Par lung și subțire — Spetează la războiul de țesut — Beretă cu marginile indoite. 16) Distanțat — Sanda Băleanu — Produs derivat din lapte. 17) Instru-

mente muzicale de alamă — Eroină dintr-o operă a lui Pannai Istrati. 18) Pronume — Din Italia (pl.) — Grec. 19) Pinză rară și subțire — Irități. 20) Animal mic de pradă cu trupul subțire — Perioadă de timp.

VERTICAL : 1) Dat cu un strat subțire de aur sau argint — Subțire (fem.) — Perete subțire de lemn. 2) Membrană subțire care acoperă fructul unei plante — Lucreează cu acul (pl.) — Rarițe. 3) Cîmp semănat cu cereale — Dus — Bucătică subțire și lunguiță care se desprinde din lemnul cioplit — Ion Vasilescu. 4) Sclav la spartani (od.) — Bucată subțire tăiată dintr-un întreg (pl.) — Căpetenie arabă — Măruntă. 5) Prost — Pisat — Notă muzicală — Comandant peste o sută de oșteni (od.). 6) Ulise Popescu — Zid — Sabie lată cu două tăguri — Corp în formă de fir subțire. 7) Compusă din foi subțiri de metal — Parfumat — Nicovală. 8) Tesătură groasă din păr de capră — Piatră semiprețioasă — Acompaniament — A se ivi. 9) Pinză groasă — Plein de ațe — Pomadă — Pod plutitor — Pană. 10) Casa de economii și consemnațiuni — Subțire — Ion Florea — Bară sbbțire peste care trebuie să treacă atletii la săriturile în înălțime. 11) A însănoși (fig.) — Foarte subțire, ușoară — A cizela. 12) Sirmă compusă dintr-un număr de fire subțiri de metal — Asprime — Certată. 13) Dispută verbală — Proastă dispoziție — Substanță chimică folosită în industria pielăriei.

Dezlegarea jocului din numărul trecut

ORIZONTAL : 1) SEMINAR — ORARE. 2) UNIVERSITATE. 3) PENITA — OITA — C. 4) PST — AMAN — ISCA. 5) ECOS — ALICE — EM. 6) USOR — ECO — AHA. 7) M — IR — NA — NABOR. 8) AI — BRONISLAVA. 9) INTUIT — STUC — Z. 10) AVAL — ALAIN — ZI. 11) KAS — PRACTICE. 12) OT — HAI — UTILE. 13) VAMAL — TATAR — X. 14) STILIZARI — CRA. 15) KOLA — APTER — OM. 16) IR — TALIE — OAZE. 17) IT — LAN — BUTAN. 18) O — ESEU — GARA — E. 19) RAMAS — SECARA. 20) ALEHEM — MITICA.

ÎN AUTOBUZ

Autobuzul nu e numai un mijloc de transport, ci și un cîmp de investigație psihologică. Pe cei cîțiva metri pătrați unde un grup de indivizi coexistă efemer se dezvoltă o întreagă tipologie umană : timizii, avarii, ambițioșii, blazajii, sanguinii, colericii etc.

Încă de la urcare se pot face primele observații. Iată individul nervos care își alege strategic locul pentru a se urca primul, arborînd o falsă preocupare pentru stîlpul din față ori vitrina din dreapta a vreunui magazin. Nici nu bănuiești că întreaga lui ființă e concentrată spre un singur țel : primul la urcare. Cînd mașina își încetinește mersul pentru a opri, face cîțiva pași lenți, ca să-și însele vecinii, apoi — ca o săgeată — cu gesturi brutale, prăvale totul în jurul lui și se aruncă pe scară, strigînd taxatorului : „un bilet de 40 !”

O lumină de satisfacție primară, imbecilă, i se citește pe față. Individul se comportă după schema științifică de clasificare a suficienței. Deși coboară la a zecea stație, se strecoară în față, lîngă șofer, acoperînd spațiul strîmt de la coborîre cu prezența-i masivă. În general, tipul e voluminos, geme ușor, trăind cu voluptate clipa cînd... va cobori primul. E maximumul lui de fericire. Se bălăie la slujbă, nu înțelege de ce e admonestat de șeful ierarhic, nu pricepe în ce constă nerozia sarcinii lui prost făcute, în schimb așteaptă, gindește toată dimineața oia terminării serviciului, ca să meargă cu autobuzul, în care să se urce înaintea celorlalți, să coboare el cel dintîi. Dacă vine un autobuz gol, îl ocolește. Nu-i oferă nici o satisfacție.

Există și tipul indiferentului. Pentru el călătoria cu autobuzul poate să fie sau poate să nu fie. În stație e urcat de ceilalți, dus pe sus, se trezește pur și simplu în autobuz. Privește distrat pe fereastră și nu-și dă seama cum de a ajuns mai în față sau de ce n-a plecat de pe platforma din spate. Nu știe. Nu depinde de el. Alții îl urcă, îl mută, îl dau jos. Citește „Sportul popular”, nu stă agățat. Dacă n-ar mai cobori și alții în stația lui, ar rămîne pînă la capătul liniei.

Și voluptuosul, și indiferentul incurcă circulația, provoacă aglomerații, discuții inutile, care încep cu amintiri din copilărie și sfîrșesc cu sfaturi educative pentru octogenari.

Măsuri de profilaxie socială nu există. Cum am putea scăpa de ei ? Foarte bine ! Înlăturînd orice posibilitate de a face din circulația cu autobuzul o posibilitate de voluptate psihică și de a crea spațiul pentru indiferenți.

Adică, taxatorii să nu aibă post fix, scaunele să fie mai puține și locul de circulație mai larg.

C. N. CONSTANTINIU

carnet automobilistic

motoare rotative — performanțe superioare

Cele mai recente și mai economice raporturi dintre capacitatea cilindrică și numărul de cai-putere obținute în tehnica construcției de automobile sînt date peste cap. Pentru 500 cm³ 64 CP, consum de 8,5 l combustibil la 100 km și viteza maximă 150 km/oră — iată rezultatele obținute de turismul N.S.U.-Wankel, echipat cu un motor cu piston rotativ.

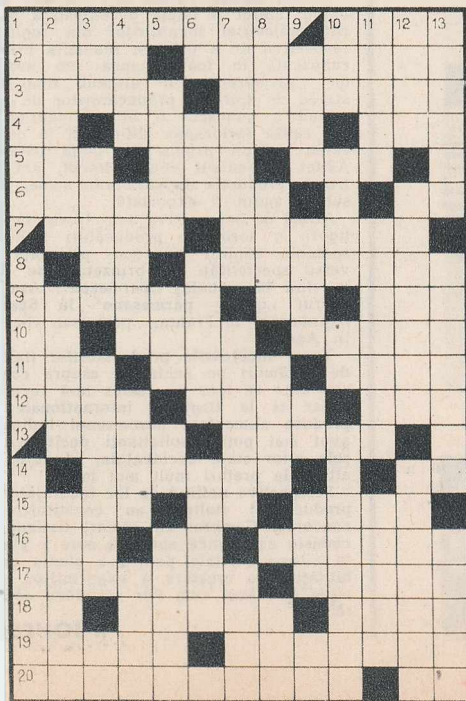
Noul vehicul (în fotografie) este un spider (mașină de sport cu două locuri comode, decapotabilă, capabilă de performanțe ridicate ca viteză și stabilitate). Motorul este acționat tot prin explozia unui amestec combinat de vapori de benzină cu aer, dar ceea ce ar putea fi denumit piston nu mai face o cursă du-te-vino, ci are o formă triunghiulară și se rotește în interiorul unui carter în formă de dublu elipsoid. Combustivitatea se realizează în camere de volum variabil, păs-trîndu-se însă cei 4 timpi ai motorului clasic. Avantajele principale ale motorului rotativ față de cel cu piston alternativ sînt : randament teoretic mai bun, cuplu mai puternic la regim normal de funcționare, ceea ce echivalează cu o suplețe mai pronunțată, reducerea vibrațiilor, întreținere mai ușoară, volum mai mic.

Dezavantajele, căci există și ele : un radiator mult mai mare pentru a asigura răcirea motorului cu regim termic ridicat, dar mai ales asigurarea etanșității dintre motor și piston.

Uzina producătoare a pus în vânzare peste hotare 1.500 mașini, cam cite 100 în fiecare țară din Europa occidentală, cu titlu experimental și la un preț evident mai mic decît costul exemplarului de serie mică. După 2 ani de rulaj se vor putea trage concluziile, stabilindu-se dacă se poate trece la executarea în serie a motorului. Călea este deschisă însă și viitorul poate confirma experiența pe cale de realizare. De pe acum mari firme producătoare de automobile se grupează, din prudență, și efectuează cercetări în direcția motorului cu piston rotativ : Citroen și N.S.U., Mercedes și Porsche, Rolls-Royce și Perkinson în Europa, iar în S.U.A., Curtes și Wright. De asemenea se efectuează cercetări și experimentări în acest domeniu în R.D. Germană și R.S. Cehoslovacă.

Dacă devine competitiv ca preț de cost și durabilitate, motorul rotativ va depăși pe cel cu piston. Viitorul va arăta cînd și în ce ritm va fi posibil acest lucru.

Ing. V. IOANID

„totul a fost numai minciună“

— corespondență din Londra —

Citind știrile provenite din Saigon cu privire la impunătoarele manifestații antiguvernamentale și antiamericane ale studenților, budiștilor și ale altor pături ale populației sud-vietnameze, mi-au venit imediat în minte mărturisirile unui fost membru al forțelor speciale ale S.U.A. în Vietnam, publicate recent în revista americană „Ramparts”. Numele lui este sergent Donald Duncan, ieșit din armata Statelor Unite în septembrie anul trecut, după șase ani petrecuți în cadrul forțelor speciale și 18 luni în războiul din Vietnam. El este posesorul mai multor decorații.

În articolul său, Duncan a declarat sincer că a intrat în armata Statelor Unite ca „militant anticomunist”. S-a oferit singur în 1959 să activeze în cadrul forțelor speciale, pregătite pentru organizarea de războaie de partizani în țări străine.

Sosit în Vietnam, el a constatat corupția care domnește în sinul guvernului. A remarcat, în același timp, că mulți americani au adus cu ei prejudecățile rasiste și că vorbesc de vietnamezi ca de niște „haimanale galbene”. „Bineîn-

teles că vietnamezii ne urăsc” — spune Duncan.

După ce descrie câteva peripeții (ca, de exemplu, cum a reușit să scape de sub bombele avioanelor americane), el prezintă unele trăsături ale poporului vietnamez.

„Una din primele axiome ale războiului pe care o înveți, este că fără ajutorul poporului, nu poate exista rebeliune sau război de partizani. Vietcongul (forțele patriotice sud-vietnameze — N.R.), la început, era organizat pe baza unor mici grupuri existente în diversele provincii. Acum el dispune de batalioane și regimente, ba chiar de trupe amplasate aproape în fiecare provincie. Or, nu s-ar fi putut realiza această creștere, fără sprijinul poporului. Vietcongul poate efectua manevre chiar sub nasul trupelor guvernamentale, fără ca populația să-l trădeze. În schimb, fiecare mișcare a trupelor guvernamentale este semnalată”.

„Treptat, treptat, continuă Duncan, lovind-mă de această realitate, a trebuit să admit că marea majoritate a poporului, comunist sau nu, este pro-vietcong

și anti-Saigon. Luptătorul vietcong crede în cauza sa, este convins că luptă pentru independență națională...”

Cu privire la felul în care sînt prezentate faptele luptei americane în Vietnam, Duncan mărturiseste: „Totul a fost numai minciună. Noi nu apărăm libertatea în Vietnamul de sud. Nu democrație am adus în Vietnam, ci anticomunism. Bombele anticomunismului american au ucis copii; anticomunismul american a susținut pe toți dictatorii de la Saigon”.

Comentînd afirmația că bombardamentele vor îngenuchea poporul vietnamez Duncan citează cuvintele unui pilot din armata guvernamentală sud-vietnameză „S-ar putea să fi ucis mulți vietcong dar bombardamentele nazistilor asupra Londrei nu i-au pus pe fugă pe londonezi”.

Și Duncan încheie: „Sper că imaginea pe care am încercat să o prezint îi va ajuta și pe alții să înțeleagă adevărul fără să mai piardă însă zece ani, așa cum am făcut eu. Cel care protestează împotriva războiului din Vietnam (...) nu înseamnă că nu sînt patrioț, ci dimpotrivă. Ei nu vor ca poporul nostru, sau alte popoare să moară pentru o minciună”.

Am aflat că Duncan a promis să îi parte la o demonstrație de protest. În istoria Statelor Unite el apare ca unu care a avut curajul să privească adevărul în față și, indiferent de consecințe, să-dezvăluie.

Gordon SCHAFFER

Devenite tradiționale în ultimii ani și în R. F. Germană, marșurile de primăvară ale păcii s-au desfășurat în aprilie 1966, sub lozincile: „Nici un fel de armă atomică pe teritoriul german”, „Legile pentru stare excepțională aduc primejdia situației excepționale”, „Nici un om, nici un pfennig pentru războiul din Vietnam”, „Să se pună capăt războiului din Vietnam” etc.

apel la puterea divină

Alegerile prezidențiale care vor avea loc în Columbia la începutul lui mai — după doar câteva săptămîni de la alegerile legislative soldate cu victoria, neconcludentă de altfel, a Frontului de transformare națională (reprezentînd coaliția guvernamentală) — vor aduce la conducerea țării, după părerea majorității ziariștilor, pe Carlos Lleras Restrepo. Coaliția dintre cele două mari partide, conservator și liberal, a instaurat la putere, alternativ, cite unul din lideri. De data aceasta e rîndul conservatorilor și aranjamentul pare să funcționeze. E drept că, pe parcurs, din ambele partide s-a desprins cite o fracțiune, dar șansele acestor grupări de a perturba mecanismul sînt minime. Tocmai de aceea, campania electorală în plină desfășurare nu oferă elemente spectaculoase. Ziarul oficios El Tiempo vorbește de pe acum despre Lleras Restrepo ca despre „președintele nostru”: „Din păcate, întreruperea curentului electric la Cúcuta a făcut ca participanții la adunare să nu poată urmări, în toată plenitudinea lor, ideile lui Carlos Lleras Restrepo cu privire la conviețuire. În acea piesă doctrinară, de cea mai înaltă ținută intelectuală, candidatul a trasat cu mină de maestru... etc., etc. Lleras și-a întrerupt discursul la jumătate. Cauzele întreruperii curentului nu au fost găsite, dar în nici un caz nu au fost atribuite unei forțe supranaturale.

Un apel la divinitate s-a petrecut, totuși. Rojas Pinilla, fost președinte și fost dictator (în timpul dictaturii sale, da crengile copacilor au atîrnat trupurile patrioților), care își desfășoară campania electorală pe cont propriu, s-a adresat de curînd divinității. El a cerut — și a obținut — de la înaltul pontif al bisericii catolice o binecuvîntare pentru munca și reușita sa. E vorba de un fel de diplomă pe care biserica o acordă fiecărui dreptcredincios, la cerere, în schimbul unui obol. Dînd respectivul obol, Pinilla s-a adresat Papei cu următoarea scrisoare, pe care o reproducem în originalul spaniol: „Beatísimo Padre, Anapo y Gustavo Rojas Pinilla umildemente postrados a los pies de Vuestra Santidad, suplica una especial Bendición Apostólica...” („Prea fericite părinte, Anapo și Gustavo Rojas Pinilla, așezat cu umilîntă la picioarele Sanctității Voastre, vă solicită o binecuvîntare Apostolică specială”). A fost obținută. Dar abia mai tîrziu s-a descoperit că Anapo nu-i numele unei femei ci... al mișcării politice organizate de Pinilla pentru campania sa electorală și însemnul sub care se prezintă la alegeri.

După reproducerea documentului, fotografiat, în ziare, și după denunțarea șensului lui, se pare că Pinilla a pierdut și șansele de a beneficia de pe urma sprijinului divin...

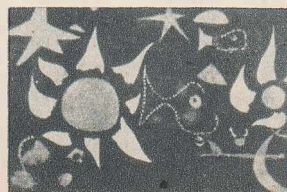
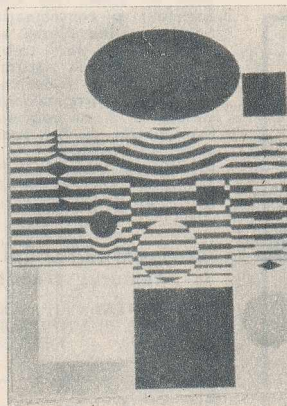
Darle NOVĂCEANU

efemeride plastice

Printre evenimentele care au reținut în ultimele săptămîni atenția iubitorilor de pictură se numără și expoziția de la National Gallery din Washington, unde familia miliardarilor Mellon a prezentat 250 de capodopere ale măștrilor francezi, pinze care se află în colecția lor particulară. În treacă fie spus, noile achiziții ale Mellonilor — „Case la Estaque”, „Băiat cu vestă roșie”, ambele de Cézanne, „Cititoarea” de Fragonard etc. — dovedesc din nou că Europa occidentală e neputincioasă în fața dolarilor și că operele de artă ale altor veacuri se îngîmădesc tot mai mult în galeriile particulare sau publice americane.

Au stîrnit de asemenea interes vînzările de sculpturi și tablouri de la galeriile Parke-Bernet din New York — însoțite de altfel de mult zgomot publicitar. Domnul G. David Thompson din Pittsburg și-a dispersat colecția, una din cele mai bogate din lume, punînd în vînzare 113 opere. A fost una din premierele senzaționale ale negocîului de tablouri din această primăvară, licitația fiind transmisă la Sotheby din Londra printr-o linie specială de televiziune și astfel amatorii londonezi au putut vedea pe micul ecran tablourile puse în vînzare. Valoarea estimativă a lucrărilor s-a cifrat la suma de 2.500.000 dolari. Printre sculpturi au figurat opere de Arp, H. Moore, Rodin.

Două dintre lucrările colecției Thompson puse în vînzare: Vasarely — „Kantara II” (sus) și Juan Miro — „Autoportret” (jos).

Joan Miro, Watruba, Barlach etc., iar printre pinze: Miro, cinci Léger, trei Vasarely, Mondrian, Dubuffet, Poliakof de Staël, Hartung, Grouaire, Matisse șapte opere de Picasso, Juan Gris Braque etc.

★

Pină la deschiderea Bienalei de la Veneția mai sînt cîteva săptămîni. Cei dintre curentele artei moderne va fi în cununat cu laurii victoriei în acest an. Pop-art-ul, prin reprezentantul său din frunte Rauschenberg, a cucerit sufragiul cu doi ani în urmă. Dar acum? Selecția Franței e de acum cunoscută: sculptori Etienne Martin, septuagenarul Gérard Schneider, a cărui contribuție la dezvoltarea abstracționismului liric e deosebit de importantă, pictorul Victor Brauner (recent decedat) cu o selecție a pinzelor din ultimii douăzeci și cinci de ani și în sfîrșit, un reprezentant al așa-numitului „realism nou”, Martial Raysse, considerabil al picturii franceze contemporane.

I. CORIBA

sub același ambalaj

Orașul italian Parma și-a cîștigat din lungul anilor o faimă necontestată datorită măiestriei locuitorilor din regiur respectivă de a prepara renumita brînză cunoscută în toată lumea sub numele „parmezan”. În ultimul timp în starea de spirit a producătorilor de parmezan a cunoscut o bruscă depresie din cauza serioaselor dificultăți în deservirea acestui produs pe piața externă. Astfel, în cursul anului trecut, din treaga producție de parmezan numai 5 sută a putut fi exportată.

Atrăși de perspectiva unor frumoase cifre, o serie de producători francezi spanioli, englezi au scos pe piață diverse specialități de brînzeturile pe care le vînd în ambalaj „parmezan”. Așa apărut „queso parmesano” în Spania, „parmesan” în Franța, „parmesan cheese” în Anglia.

Toate încercările producătorilor italieni de a lămuri pe achizitori asupra conținerii care se face au rămas fără rezultate. Chiar și la tirgurile internaționale produse alimentare parmezanul italian avut mai puțini solicitanți decît produsele altor state occidentale, vîndute, altfel, la prețuri mult mai mici.

Perspectiva nefiind de loc încurajatoare producătorii italieni au constituit, concursul Camerei de comerț italiene, comisie economică specială care a plecat în cîteva capitale pentru a studia posibilitățile de creștere a exporturilor. mine de văzut cum vor reacționa concurenții.

I. IONESCU

Scenă din filmul lui Watkins — „Jocul de-a războiul”

un film antinuclear

O controversă extrem de aprinsă a suscitat filmul „Jocul de-a războiul” (The War Game) al tânărului regizor englez Peter Watkins, apreciat ca una din speranțele cinematografului britanic. Realizată pentru televiziune, pelicula nu va fi totuși prezentată pe micul ecran. Numai dacă vor fi învinse toate opreliștile, va sula pe ecranele cinematografulor londoneze, începând din luna mai.

Filmul începe în ajunul unui atac nuclear și se termină la o lună după catastrofa ce s-a produs pe pământul Angliei, în regiunea londoneză și în ținutul Kent.

Față de scenariu s-au formulat numeroase rezerve îndreptățite. S-a arătat, de pildă, că el plătește în mod evident tribut războiului rece, întrucât nu definește cine poartă răspunderea conflictului. Unii critici militari au criticat și faptul că pozeza de la care pleacă filmul este neferocă din punct de vedere strategic.

Dar cercurile de stînga din Anglia, care au apărarea realizatorilor peliculei, consideră că nu aceste elemente sînt esențiale. Important este, după părerea lor, faptul că el mobilizează împotriva războaii termonucleare, zăgrăvind într-un mod realist, cu o mare forță de sugestie cinematografică, consecințele pe care le poate avea o catastrofă atomică, dacă ea nu va fi preîntîmpinată prin lupta activă a poeziei. Din acest punct de vedere, producția lui Watkins este socotită ca fiind na din cele mai convingătoare de acest en.

jucăriile la bara justiției

De cîva timp vitrinele magazinelor din arile metropole occidentale au fost „cucerite” pur și simplu de tot felul de obiecte mecanizate — în miniatură, binefețele — puse la dispoziția copiilor. Se surprindează chiar și vitrine „festive”, cu scene de luptă în junglă, în care eroii iceritor apare pe primul plan, cu pușca itralieră în mînă, somîndu-i pe „rebeli” i se predea.

Această metodă de a impregna sufletul opilor cu sentimentele generate de piza războiului a stîrnit proteste viroase în rîndul opiniei publice. „...Fosirea lor pentru sădirea în mîntea opilor a ideii de rezolvare a problemelor prin forță — scrie, bunăoară, eda Brown, secretara Uniunii naționale femeilor din Australia, într-un raport lresat Organizației Națiunilor Unite — nstituie o violare a articolului 10 din eclarafia O.N.U. asupra drepturilor copilui”. La celălalt capăt al lumii, în rile nordice, asociațiile feminine cer stituirea unei anchete internaționale cu ivire la tendințele industriei de jucării. același timp în Anglia, în S.U.A. și Franța se formează comitete de inițivă care sprijină crearea unor tipuri jucării cu rol educativ și care fac mersuri pe lingă administrațiile magazinelor în vederea desființării vitrinelor „zboinice”.

Cea mai recentă acțiune în această ivință a constituit-o marea demonstrație ganizată la 8 martie 1966, pe străzile așului New York, de mame americane, semna de protest „împotriva fabricării jucării care trezesc în rîndurile color instincte sadice”. Participantele eau eșarfe cu inscripții protestatare în fruntea lor, erau purtate o păpușă iașă pe pieptul căreia se putea citi : Nu vrem jucării războinice”. Un alt aspect al problemei îl constie jucăriile care instigă la crimă. Una i aceste jucării, răspîndită pe plan ernațional de societatea americană

Mai important, din punctul de vedere al valorii sale politice, este însă faptul că filmul relevă foarte pregnant riscul la care se expune populația civilă britanică prin menținerea pe teritoriul Angliei a bazelor de bombardiere strategice, a dispozitivului nuclear britanic. Astfel, este pus în cauză — după cum scrie, într-o cronică consacrată filmului, ziarul „Le Monde” — însuși principiul menținerii pe pământul Angliei a armelor nucleare, fie „naționale”, fie „atlantice”.

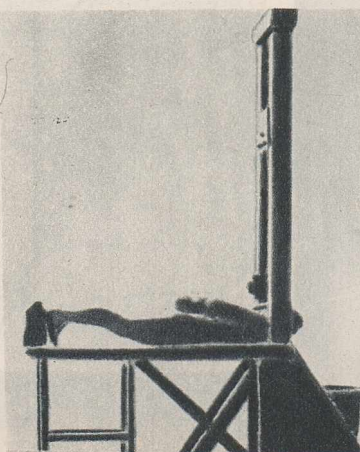
Conținutul filmului vine deci în sprijinul largii mișcări de opinie din Anglia care consideră politica nucleară, promovată pînă acum de guvernul englez, ca extrem de primejdioasă și se pronunță cu vigoare pentru înfăptuirea măsurilor de dezarmare nucleară, chiar și în mod unilateral. Așa se face că partizanii păcii din Anglia i-au luat apărarea lui Watkins, în timp ce anumite cercuri oficiale au căutat să împiedice prezentarea filmului. Autorul le-a dat acestora o ripostă energică : „Sînt acuzat de a face propagandă — arată el într-o scrisoare adresată ziarului „Daily Telegraph”. Dar oare nu este propagandă, și încă mult mai puternică, aceea care încurajează posesdarea de arme nucleare?... Să discutăm deci deschis despre o problemă atît de vitală”. O asemenea discuție nu poate fi decît în favoarea luptei pentru dezarmare și pace.

I. FÎNTÎNARU

AURORA, reprezintă o ghilotină imitată exact după original și avînd anexat la piesele de funcționare chiar și un... condamnat, din material plastic, căruia copilul îi taie capul de cite ori vrea. „Este surprinzător, dar este adevărat că s-au găsit în Franța comercianți care au achiziționat această monstrozitate și o vind acum copiilor”, scrie Le Nouvel Observateur într-unul din numerele sale recente.

Ion MUNTEANU

Ultima noutate în domeniul jucărilor : ghilotina.

derby-ul atlantic

O dată cu convorbirile tripartite anglo-americano-vest-germane de la Bonn de săptămîna trecută, și cele bilaterale franco-vest-germane de la începutul acestei săptămîni, problema degajării Franței din angrenajul N.A.T.O. pare să intre la prima vedere în faza tratativelor tehnice : cum să fie mutate bazele americane din Franța, în ce condiții pot rămîne trupele franceze scoase de sub comanda N.A.T.O. pe teritoriul vest-german etc.

De fapt această impresie nu este intru totul exactă pentru că, așa după cum constată și ziarul Le Monde, Statele Unite n-au renunțat la confruntarea politică, respectiv la încercarea de a împiedica înfăptuirea proiectului francez. Este adevărat, scrie editorialistul acestui ziar, că cererile franceze ridică probleme organizatorice dificile pentru Statele Unite, dar „exagerînd dificultățile care rezultă pentru ele, Statele Unite vor să cîștige timp : timpul necesar pentru ca înainte de a se produce ireparabilul, francezii așa-zîși „europeni” să influențeze scrupulos din 1967...”

Exagerarea dificultăților tehnice are însă și alt scop : a abate atenția de la implicațiile politice. Nu este vorba de faptul că mutarea bazelor cere timp, bani, că anume paragrafe juridice ale tratatelor dintre Franța și S.U.A. trebuie interpretate într-un fel sau altul, ci de faptul că Statele Unite nu se împacă cu existența relațiilor de independență și egalitate între state. Tocmai acesta este sensul întrebării puse de ziaristul francez Philippe de Bausset, secretarului departamentului de stat Dean Rusk : „Nu ar prefera guvernul american să aibă un aliat puternic și independent, mai degrabă decît unul dependent și slab ?”

Dean Rusk nici măcar nu a încercat să salveze aparențele. În răspunsul său el a făcut apologia dependenței și chiar mai mult a încercat să-și convingă interlocutorul, că Statele Unite sînt la

rîndul lor „dependente” de aliații lor din N.A.T.O. „Desigur — a spus Rusk — noi vrem o Franță puternică, dar care țară este complet independentă în lumea de azi ? Statele Unite sînt unite cu aliații lor prin tratate. Fiecare din aceste alianțe restrînge independența noastră ca urmare a angajamentelor pe care le-am luat”. Din nefericire pentru poziția americană exponentul ei nu a citat nici măcar un singur caz concret care să poată ilustra această din urmă remarcă.

Se poate întreba de pildă : în ce măsură acțiunile americane în Caraibe, în Vietnamul de sud, în Republica Dominicană, în Congo, au fost „restrînse” de falmoasa „interdependență” ? În care caz au fost măcar „consultați” în prealabil aliații și nu pur și simplu informați post-factum ? În definitiv pentru o informare adevărată aliații nu ar avea nevoie neapărat de servitiile unei alianțe cum este blocul atlantic. Ar fi suficient un bun reporter la Washington.

Realitatea arată că nici măcar cu informațiile lucrurile nu stau cum trebuie în cadrul alianței atlantice. Generalul francez Pierre Gallois semnaleză existența „unor domenii rezervate” în cadrul comandamentului N.A.T.O. unde numai ofițerii americani și englezii erau admiși. În plus la „Shape” circula documente importante pe care este pusă ștampila : „Numai pentru ochi americani”. Iată cum este „constrînsă” independența americană ! Dacă ofițerii americani ar fi între ei, nu într-un comandament integrat, totul ar circula liber, fără să mai fie nevoie de astfel de ștampile și de consumul nervos pe care îl implică grija ca nu cumva aliatul mai mic să afle ce vrea să facă aliatul mai mare ! Este exact interdependența dintre cal și călăreț. De aceea și derby-ul N.A.T.O. devine o cursă cu obstacole din ce în ce mai dificile.

N. LUPU

fiscul englez și... lungimea rochiilor

Tradițiile, bine stabilite, ale fiseului englez în materie de impunere a confecțiilor pentru femei par să fi fost răsturnate. Măsurătorile nu dădeau nici un rezultat. Cel puțin cele practicate pe tipare. Or, pe manechine vii era mai dificil, istoria finanțelor britanice necunoscînd o asemenea practică ce ar pune la grea încercare austeră instituția a percepției impozitelor. Și totuși ceva trebuia întreprins, dată fiind scăderea veniturilor provenite din sectorul îmbrăcămîntei.

În cele din urmă a fost luată ca „prototip” al modei domnișoara Jean Shrimpton. Alegerea, cel puțin din punct de vedere estetic, nu era rea. Jean este una din cele mai frumoase manechine ale caselor de modă din Londra. Numele ei poate fi întîlnit pe prima pagină a ziarului londonez de mare tiraj „Sun”, într-o altă publicație, „Epoca”, din Italia, care consacră mai multe pagini biografiei Jeannei Shrimpton sau în revista pariziană „Paris Match”, unde Jean a publicat un articol bogat ilustrat sfătindu-le pe franțuzoaice cum să se îmbrace pentru a fi în pas cu moda — ceea ce e o performanță cunoscînd că tonul în această direcție e dat îndeobște de Paris și nu de Londra.

Fiscul nu pare însă să se fi lăsat copleșit de celebritatea celui mai bine plătit manechin din lume. Lăsînd la o parte orice pudicitate, percepții au măsurat lungimea rochiei „prototipului” și au constatat cu uimire că răspunde exact măsurilor... confecțiilor pentru fețe. Or, acestea în Anglia nu sînt supuse impozitelor.

Situația părea fără ieșire. Într-adevăr, moda de primăvară, cu rochii scurte, unele chiar foarte scurte, priva fiseul de încasări importante. Dar dacă se reducea etalonul, ar fi existat riscul să devină imposabile și confecțiile pentru fețe, ceea ce ar fi stîrnit o adevărată furtună.

Se spune că soluția ar fi venit de la unele case de modă care au rămas adeptele ale rochiilor peste genunchi, obligate deci să plătească impozite. Acestea ar fi sugerat, pentru a lovi în concurenți, ca impunerea fiscală să se facă de acum înainte nu în funcție de lun-

gimea rochiei, ci de alte două coordonate : circumferința taliei și a pieptului. Rămîne de văzut dacă sugestia va fi adoptată.

Sergiu BRAND

Jean Shrimpton

DIN GRAFICA NOASTRĂ CONTEMPORANĂ

Teodor Bogoi: Roadele cîmplei (tuș).

Mihail D. Gion: Familia (litografie).

Elena Bronișki: Ilustrație la „Amintiri din copilărie” de
Ion Creangă (xilografură).

Adriana Mihăilescu: Docheri în repaus (monotip).